

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŁAZISKACH GÓRNYCH

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

CENTRUM
BADAŃ
I ROZWOJU

Katowice 2021

AUTORZY OPRACOWANIA:

dr hab. Magdalena Jaciow, prof. UE

dr hab. Robert Wolny, prof. UE

mgr Adrian Wawro

mgr Paweł Ponikło

lic. Kamil Leonik

Centrum Badań i Rozwoju Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

ul. 1 Maja 50

40-287 Katowice

tel. +48 32 257 73 33

cbir@ue.katowice.pl

www.ue.katowice.pl/cbir

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. PODSTAWY INFORMACYJNE DIAGNOZY	5
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO DIAGNOZĄ	6
2.1. POŁOŻENIE.....	6
2.2. DEMOGRAFIA.....	7
2.3. WSPIERANIE RODZIN I POMOC SPOŁECZNA	8
2.4. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	13
2.5. OCHRONA ZDROWIA	15
2.6. EDUKACJA PUBLICZNA.....	16
2.7. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU	17
2.8. KULTURA.....	18
2.9. SPORT.....	19
2.10. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.....	19
3. POTRZEBY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – WYNIKI BADAŃ BEZPOŚREDNICH	25
3.1. CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ	25
3.2. POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	30
3.3. KORZYSTANIE Z USŁUG SPOŁECZNYCH	39
3.4. OPINIE NA TEMAT OFERTY USŁUG SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE	51
3.5. WNIOSKI Z BADAŃ.....	59
4. REKOMENDACJE	61
BIBLIOGRAFIA	64
SPIS TABEL	65
SPIS RYSUNKÓW	66

WSTĘP

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Łaziskach Górnych jest zadaniem wieloetapowym i złożonym ze względu na charakter kategorii jaką są usługi społeczne. W literaturze przedmiotu usługi społeczne definiowane są jako „wszelkie działania, czynności skierowane na człowieka, których celem jest kształtowanie i wzbogacanie jego zasobów fizycznych i intelektualnych, w wyniku których oddziaływania tworzy się kapitał ludzki”.¹ Zgodnie z art. 2. ust 1. Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (zwanej dalej Ustawą) usługi społeczne są „podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców”.² Zakres przedmiotowy świadczonych usług społecznych jest bardzo szeroki i obejmuje, zgodnie z art. 2. ust 1. Ustawy, działania związane między innymi z: polityką prorodzinną, pomocą społeczną, ochroną zdrowia, wspieraniem osób ze szczególnymi potrzebami, edukacją, kulturą i sportem. Zgodnie z art. 21. ust. 1. Ustawy centra usług społecznych mają obowiązek przygotowania na okres 5 lat diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Opracowana diagnoza ma na celu ocenę potencjału świadczenia usług społecznych w mieście Łaziska Górne przez pryzmat zapotrzebowania mieszkańców na rzeczne usługi w myśl Ustawy. Podstawy informacyjne opracowania stanowią źródła pierwotne (mieszkańcy) i źródła wtórne (opracowania, materiały i wewnętrzne akty prawne udostępnione przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych i miasto Łaziska Górne oraz statystyki masowe).

Dokument składa się ze wstępu, podstaw informacyjnych przeprowadzonej diagnozy, charakterystyki obszaru objętego diagnozą, wyników i wniosków z badań bezpośrednich, rekomendacji oraz bibliografii, spisu tabel i rysunków. W części dotyczącej obszaru objętego diagnozą scharakteryzowano: położenie, demografię, wspieranie rodzin i pomoc społeczną, wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych, ochronę zdrowia, edukację publiczną, przeciwdziałanie bezrobociu, kulturę, sport i aktywność obywatelską. W wynikach badań bezpośrednich zawarto: charakterystykę potrzeb mieszkańców miasta w zakresie usług społecznych, korzystanie z usług społecznych oraz opinie mieszkańców na temat oferty usług społecznych w mieście. Opracowanie kończą rekomendacje do dalszych działań w zakresie świadczenia usług społecznych dla mieszkańców Łazisk Górnych.

¹ M. Janoś-Kresło: Usługi społeczne w procesie przemian systemowych w Polsce, SGH, Warszawa 2002.

² Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, Dz.U. 2019 poz. 1818, s. 1.

1. PODSTAWY INFORMACYJNE DIAGNOZY

Przeprowadzenie diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Łaziskach Górnych wymagało zgromadzenia danych ze źródeł wtórnych i pierwotnych. Źródła wtórne stanowiły: opracowania, materiały i wewnętrzne akty prawne udostępnione przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych i miasto Łaziska Górne oraz statystyki masowe. Zebrane dane dotyczyły potencjału świadczenia usług społecznych w mieście Łaziska Górne. W analizie danych zastosowano proste wskaźniki struktury i dynamiki analizowanych zjawisk.

Źródła pierwotne stanowiły dane pozyskane w badaniach bezpośrednich przeprowadzonych wśród dorosłej populacji mieszkańców miasta Łaziska Górne. Badania miały na celu:

- ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych,
- identyfikację zakresu korzystania mieszkańców z usług społecznych,
- ocenę dostępu do usług społecznych w mieście,
- rozpoznanie zapotrzebowania na usługi społeczne w mieście.

Badania pierwotne przeprowadzono stosując hybrydowy sposób gromadzenia danych wykorzystując technikę ankiety on-line WEB, ankiety rozdawanej oraz wywiadu bezpośredniego. Ankieta on-line WEB została umieszczona na platformie [surveymonkey.com](https://www.surveymonkey.com), a link do badań rozpowszechniony wśród mieszkańców miasta poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych. Ankieta rozdawana została udostępniona mieszkańcom w Urzędzie Miejskim w Łaziskach Górnych oraz w Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych. Wywiady bezpośrednie zostały przeprowadzone z osobami starszymi oraz podopiecznymi Dziennego Domu „Senior+”. Wykorzystanie różnych technik gromadzenia danych miało na celu dodarcie do dużej liczby respondentów, w tym osób nieposiadających lub niekorzystających z Internetu.

Narzędziem wykorzystanym w badaniach był kwestionariusz (ankietowy i wywiadu) składający się z 12 pytań właściwych oraz 8 pytań metryczkowych.

Badania przeprowadzono w dniach 6-21 września 2021 roku. Po weryfikacji formalnej kwestionariuszy uzyskano próbę N=206.

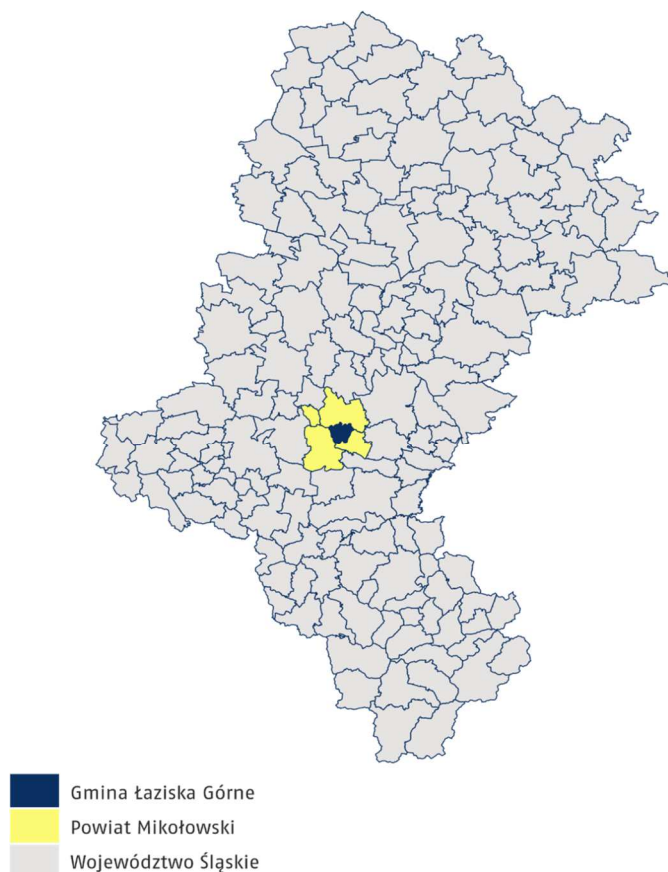
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO DIAGNOZĄ

2.1. POŁOŻENIE

Miasto Łaziska Górne położone jest w środkowo-południowej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, 18 km od Katowic (rys. 1). Miasto zajmuje powierzchnię 20,2 km², rozciągłość miasta w kierunku południkowym wynosi 5,5 km, a w kierunku równoleżnikowym 5,8 km.³ Miasto Łaziska Górne graniczy z miastami Mikołów i Orzesze oraz gminą Wyry, z którymi wchodzi w skład Powiatu Mikołowskiego. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 81 z Katowic do Skoczowa. Połączenie kolejowe ze stolicą województwa, zapewniają pociągi kursujące na linii kolejowej nr 140 (Katowice-Nędza).⁴

Rysunek 1. Położenie miasta Łaziska Górne w województwie śląskim

Źródło: opracowanie własne

³ <https://www.laziska.pl/miasto/nasze-miasto/> (data dostępu 31.08.2021 r.)

⁴ <https://bip.laziska.pl/zarzadzenie-nr-325-951-21-burmistrza-miasta-laziska-gorne-z-dnia-25-maja-2021-r#cnt> (data dostępu 31.08.2021 r.)

2.2. DEMOGRAFIA

Miasto Łaziska Górne należy do miast średniej wielkości. Ze względu na liczbę mieszkańców znajduje się na 35. miejscu w województwie śląskim⁵. Liczba mieszkańców Łazisk Górnych w 2020 roku (stan na dzień 31 grudnia) wynosiła 20 425 osób, w tym 10 651 kobiet (51,7%) oraz 9 774 mężczyzn (48,3%) (rys. 2). W 2019 roku miasto liczyło 20 567 osób, a w 2018 roku 20 764 osoby.⁶

Rysunek 2. Liczba mieszkańców miasta Łaziska Górne

Źródło: Raport o stanie Gminy - Łaziska Górne 2020.

W 2020 roku w Łaziskach Górnych urodziło się 197 dzieci, to jest o 4 mniej w porównaniu do 2019 roku (201 urodzeń) i o 47 mniej niż w 2018 roku, kiedy to na świat przyszło 244 dzieci. Liczba zgonów w 2020 roku wynosiła 174, to jest o 48 więcej niż w 2019 roku.⁷ Średnia długość życia w Polsce wynosiła w miastach w 2020 roku 80,8 lat dla kobiet oraz 72,9 lat dla mężczyzn. Średnia długość życia w województwie śląskim jest nieco niższa niż ogólnopolska i wynosiła w miastach (w tym także w Łaziskach Górnych) w 2020 roku 79,8 dla kobiet i 72,1 dla mężczyzn.⁸

Sytuacja demograficzna w mieście Łaziska Górne, podobnie jak w województwie śląskim i kraju, ewoluuje w kierunku starzenia się populacji. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w 2019 roku wynosiła 3 999 i spadła w stosunku do 2018 roku o 19 osób. Z kolei w 2020 roku zanotowano wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu do roku poprzedniego o 46 osób (tab. 1). W latach 2018-2020 odnotowano spadek liczby osób w wieku produkcyjnym o 545 osób (z 12 798 osób do 12 253). W latach 2018-2020 obserwuje się

⁵ <https://demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/StartIntro.aspx>

⁶ Ibid.

⁷ <https://bip.laziska.pl/zarzadzenie-nr-325-951-21-burmistrza-miasta-laziska-gorne-z-dnia-25-maja-2021-r-#cnt> (data dostępu 31.08.2021 r.)

⁸ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/trwanie-zycia/trwanie-zycia-w-2020-roku,2,15.html> (data dostępu 31.08.2021 r.)

wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 230 osób (z 3 921 osób w 2018 roku do 4 151 osób w 2020 roku). Ze względu na wiek zdolności do pracy sytuacja w mieście Łaziska Górne na tle województwa śląskiego kształtuje się pozytywnie. W 2020 roku w wieku przedprodukcyjnym było 17,2% mieszkańców woj. śląskiego (19,7% mieszkańców miasta), w wieku produkcyjnym 59,1% (odpowiednio 60,0%), a w wieku poprodukcyjnym 23,7% (odpowiednio 20,3%).

Tabela 1. Ludność miasta Łaziska Górne w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018		2019		2020	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
przedprodukcyjny	4 045	19,5	3 999	19,4	4 018	19,7
produkcyjny	12 798	61,6	12 511	60,9	12 253	60,0
poprodukcyjny	3 921	18,9	4 057	19,7	4 154	20,3

Źródło: Raport o stanie Gminy - Łaziska Górne 2020.

W Łaziskach Górnych w 2019 roku zawarto 69 małżeństw, co odpowiada 3,1 małżeństwom na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten jest niższy niż w województwie śląskim (4,7). W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1 000 mieszkańców. Jest to nieznacznie więcej od wartości dla województwa śląskiego (1,8).⁹

2.3. WSPIERANIE RODZIN I POMOC SPOŁECZNA

Zadania w obszarze wsparcia rodziny i pomocy społecznej na terenie Miasta Łaziska Górne w 2020 roku realizowało Centrum Usług Społecznych, jednostka, która powstała w 2020 roku poprzez połączenie Miejskiego Ośrodka Wsparcia Rodziny i Dziecka oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pomoc niematerialna udzielana mieszkańcom miasta w obszarze wspierania rodziny rozumiana jest jako świadczenie usług poradnictwa oraz działalność placówki wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego prowadzona jest w dwóch lokalizacjach (Łaziska Górne, ul. Wyszyńskiego 8 i ul. św. Jana Pawła II 1).¹⁰

⁹ https://www.polskawliczbach.pl/miasta_w_polsce_z_najwieksza_liczba_rozwodow_na_1000_mieszkancow (data dostępu 16.09.2021 r.)

¹⁰ <https://bip.laziska.pl/zarzadzenie-nr-325-951-21-burmistrza-miasta-laziska-gorne-z-dnia-25-maja-2021-r-#cnt> (data dostępu 31.08.2021 r.)

Poradnictwo obejmuje spotkania dla osób indywidualnych, par lub rodzin dotyczące przeżywanych trudności życiowych. Forma spotkań i ich częstotliwość dostosowywana jest do potrzeb osób, które chcą skorzystać z tego rodzaju wsparcia Ośrodka. Prowadzone są prace w postaci:

- konsultacji w tematach dotyczących ról życiowych, obszarów wychowawczych, funkcjonowania emocjonalnego, społecznego itp.,
- spotkań wspierających w przeżywanych trudnościach mających na celu obiektywizację, zrozumienie zaistniałych sytuacji, wzmocnienie, czasem poradę czy ukierunkowanie,
- psychoterapii (osób indywidualnych, par, rodzin) prowadzącej do zmiany poprzez pogłębioną pracę nad sobą.

W latach 2016-2020 liczba osób w mieście objętych poradnictwem z powodu przeżywanych trudności życiowych wynosiła średnio 73 osoby. Zaobserwowano, że mimo zmniejszenia się liczby osób objętych poradnictwem, wzrasta liczba godzin udzielonych porad (tab. 2).

Tabela 2. Dane dotyczące poradnictwa świadczonego na rzecz mieszkańców Łazisk Górnych w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób objętych poradnictwem	91	108	61	45	59
Liczba godzin udzielonego poradnictwa	300	397	306	557	377*
Średnia liczba godzin poradnictwa na 1 osobę	3	4	5	12	6*

*(w okresie pandemii częściowe zawieszenie spotkań)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych

Placówka wsparcia dziennego to forma pomocy w opiece i wychowaniu dzieci od 6 do 18 roku życia, prowadzona w małych grupach, wspierająca rozwój emocjonalny, intelektualny i społeczny dziecka, rozumiany jako wzrost samodzielności, sprawczości, twórczości i odpowiedzialności. Wychowankowie wspierani są w rozwiązywaniu własnych kryzysów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych poprzez pracę grupową i indywidualną. W każdej grupie prowadzona jest praca w oparciu o proces grupowy z uwzględnieniem indywidualności każdego dziecka. Wychowawcy przygotowując zajęcia o charakterze profilaktycznym, kulturalnym, edukacyjnym, rekreacyjnym oraz sportowym tworzą jednocześnie Indywidualne Plany Pracy dla każdego wychowanka, podążając za jego potrzebami rozwojowymi. Równolegle prowadzona jest regularna praca z rodzicami/opiekunami prawnymi dzieci, mająca na celu ustalenie spójnych kierunków i metod wspierania rozwoju dziecka. Zajęcia dla dzieci prowadzone są w roku szkolnym po południu, a w dniach wolnych od szkoły – od rana.

Placówka objęła wsparciem:

- w 2018 roku 58 dzieci z 46 rodzin, odbyło się 168 spotkań z rodzinami,
- w 2019 roku 53 dzieci z 41 rodzin, odbyły się 152 spotkania z rodzinami,
- w 2020 roku 39 dzieci z 30 rodzin (w okresach szczególnego ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2 na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów oraz decyzji Wojewody Śląskiego przez parę miesięcy zajęcia prowadzone były w formie zdalnej, natomiast spotkania z rodzicami dzieci zostały ograniczone; wychowawcy pozostawali z rodzicami w regularnym kontakcie telefonicznym).

W 2020 roku Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych wypłaciło mieszkańcom miasta świadczenia w wysokości około 30 milionów złotych. Blisko 80% tej kwoty stanowiły środki wypłacone w ramach rządowego programu „Rodzina 500+”. Było to także najbardziej popularne wśród mieszkańców Miasta Łaziska Górne świadczenie, które stanowiło blisko 70% liczby wypłaconych świadczeń przez Centrum Usług Społecznych (tab. 3).

Tabela 3. Świadczenia wypłacone przez Centrum Usług Społecznych w mieście Łaziska Górne w 2020 roku

Rodzaj świadczenia	Świadczenia wypłacone	
	w liczbach	w zł
Świadczenie 500+	47 897	23 843 856,40
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	10 565	1 202 949,43
Świadczenia rodzinne – zasiłek pielęgnacyjny	5 892	1 271 666,44
Świadczenie 300+ („Dobry Start”)	2 629	788 700,00
Fundusz alimentacyjny	1 281	546 724,10
Świadczenia rodzinne – świadczenie pielęgnacyjne	814	1 472 979,70
Świadczenia rodzinne – świadczenie rodzicielskie	617	553 877,41
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	126	126 000,00
Zasiłek dla opiekuna	24	14 880,00
„Za Życiem”	7	28 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych

Drugim najczęściej wypłacanym świadczeniem przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych w 2020 roku były zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, które stanowią 15% liczby wypłaconych świadczeń. Z kolei świadczenia rodzinne (w postaci świadczeń rodzicielskich,

pielęgnacyjnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych) stanowiły ponad 10% sumy wszystkich świadczeń wypłaconych przez Centrum Usług Społecznych w 2020 roku.

W 2020 roku Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych wypłaciło świadczenia z tytułu pomocy społecznej ponad siedmiuset mieszkańcom miasta. Blisko połowa osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej skorzystała z organizowanych przez Centrum Usług Społecznych posiłków, nieco mniej z zasiłku celowego i w naturze. Nieliczni mieszkańcy miasta skorzystali w 2020 roku z takich form pomocy, jak: ubranie, zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, czy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (tab. 4).

Tabela 4. Świadczenia z pomocy społecznej przyznane mieszkańcom miasta Łazisk Górnych przez Centrum Usług Społecznych w 2020 roku

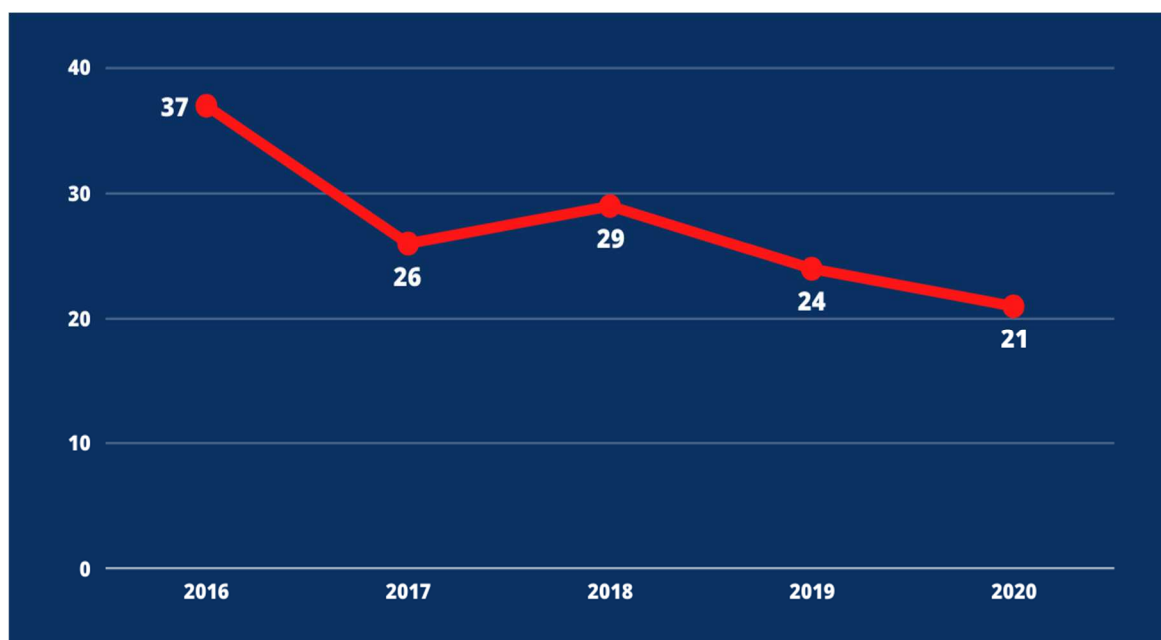
Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń w zł	Liczba osób w rodzinach
Posiłek	313	133 705,00	657
Zasiłek celowy i w naturze	251	224 210,00	611
Zasiłek okresowy	49	208,00	68
Zasiłek stały	45	278,00	58
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	28	802 861,00	28
Schronienie	10	86 647,00	10
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	76 116,00	22
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	23 722,00	2
Ubranie	1	85,00	1
Sprawienie pogrzebu	-	7 638,00	2
Praca socjalna	-	-	820

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych

Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej stanowiła ponad połowę ogółu kwoty wszystkich świadczeń z tytułu pomocy społecznej przyznanej mieszkańcom Łazisk Górnych w 2020 roku.

W 2020 roku w Łaziskach Górnych udzielono pomocy 61 rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (sklasyfikowane jako: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy prowadzenia gospodarstwa domowego).¹¹ Z roku na rok spada liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny. W 2020 roku było to 21 rodzin, w 2019 o trzy rodziny więcej, a w roku 2018 o osiem rodzin więcej w stosunku do 2020 roku (rys. 3).

Rysunek 3. Liczba rodzin objęta opieką asystenta rodziny w mieście Łaziska Górne w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych

W ostatnich latach liczba dostępnych w mieście asystentów rodziny waha się od jednej do dwóch osób. Zmniejszająca się liczba rodzin w mieście skutkuje zmniejszeniem stanu zatrudnienia. W 2020 roku funkcjonował w mieście jeden asystent rodziny¹². W 2020 roku w mieście prowadzono 44 procedury niebieskiej karty, wszczęto 18 nowych oraz zakończono 27 procedur.¹³

W obszarze prowadzonej w mieście polityki senioralnej w 2020 roku działał Uniwersytet III Wiek, Klub Seniora i rozpoczął działalność Dzienny Dom „Senior+” (funkcjonowanie zostało zawieszono ze względu na pandemię COVID-19). Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia Uniwersytetu III Wiek. W roku akademickim 2019/2020 w organizowanych przez Uniwersytet

¹¹ Dane na podstawie dokumentu „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020” przygotowanego przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych, s. 24.

¹² Ibid., s. 40.

¹³ <https://bip.laziska.pl/zarządzenie-nr-325-951-21-burmistrza-miasta-laziska-gorne-z-dnia-25-maja-2021-r#cnt> (data dostępu 31.08.2021 r.)

III Wiek zajęciach uczestniczyło 190 słuchaczy, natomiast w roku akademickim 2020/2021- 170 słuchaczy.¹⁴

W 2020 roku usługami opiekuńczymi zostało objętych 75 mieszkańców miasta, średnio na jednego z nich przypadały rocznie 132 godziny pracy opiekuna. Klub Seniora prowadzony w Łaziskach Górnych, który oferuje 15 miejsc, skupia 13 członków, którzy w 2020 roku w związku z wstrzymaniem spotkań w okresie pandemii spotkali się 21 razy. W Dziennym Domu „Senior+” uczestniczyło w 2020 roku 8 podopiecznych (tab. 5). W związku z wstrzymaniem spotkań w okresie pandemii, Dzienny Dom „Senior+” otwarty był w 2020 roku zaledwie 6 tygodni.

Tabela 5. Dane dotyczące polityki senioralnej w mieście Łaziska Górne w 2020 roku

Wyszczególnienie	Liczba
Osoby objętych usługami opiekuńczymi	75
Godziny usług opiekuńczych	9 945
Osoby w Klubie Seniora	13
Spotkania Klubu Seniora	21
Osoby w Dziennym Domu „Senior+”	8

Źródło: dane Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych.

2.4. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W mieście Łaziska Górne prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy: mieszkanie chronione oraz Dzienny Dom „Senior+”.¹⁵

W Łaziskach Górnych w 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane były 33 osoby niepełnosprawne.¹⁶ Odnotowano także wzrost liczby dzieci niepełnosprawnych w szkołach. Według danych Wydziału Edukacji, Ochrony Zdrowia, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych w 2021 roku (stan na 30 września) funkcjonuje 11 oddziałów integracyjnych w Szkole Podstawowej nr 6

¹⁴ <https://bip.laziska.pl/zarządzenie-nr-325-951-21-burmistrza-miasta-laziska-gorne-z-dnia-25-maja-2021-r#cnt> (data dostępu 31.08.2021 r.)

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Miejska strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Łaziska Górne na lata 2012-2022. Aktualizacja 2019, s. 52.

z Oddziałami Integracyjnymi. Zapewnione są także trzy oddziały integracyjne w Przedszkolu nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi.

W latach 2016-2020 liczba korzystających z zasiłków pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych nieznacznie wzrosła (z 5199 zasiłków w 2016 do 5351 zasiłków w 2020 roku). Około 40% zasiłków pielęgnacyjnych przyznawanych jest osobom niepełnosprawnym powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności (tab. 6).

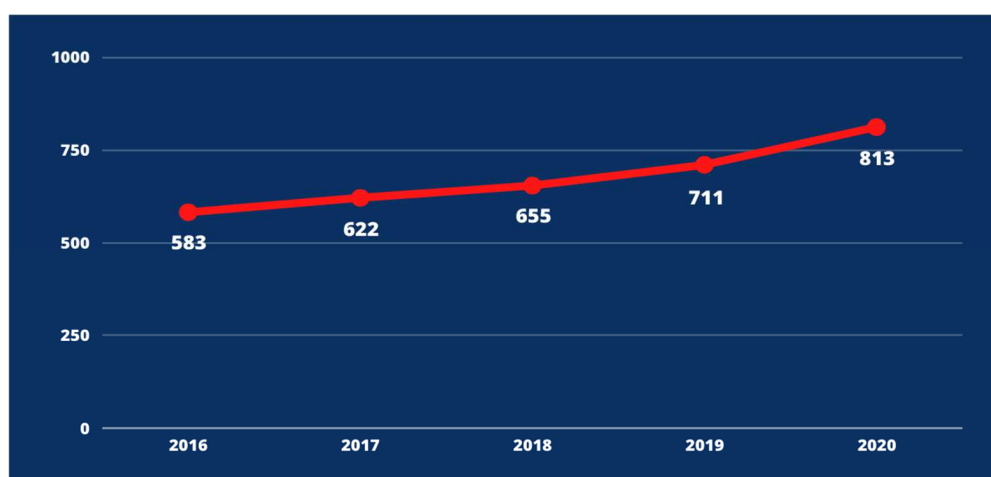
Tabela 6. Korzystający z zasiłków pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych w mieście Łaziska Górne w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	1 409	1 383	1 445	1 585	1 674
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	2 201	2 198	2 091	2 123	2 117
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia	1 589	1 618	1 640	1 609	1 560

Źródło: Miejska strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2012-2022.

W Łaziskach Górnych rośnie zapotrzebowanie wśród mieszkańców na korzystanie ze świadczeń pielęgnacyjnych. W ciągu ostatnich pięciu lat widoczny jest stały wzrost, przy czym należy podkreślić, że w stosunku do 2016 roku w 2020 roku liczba wydanych świadczeń pielęgnacyjnych wzrosła niemal o 40% (rys. 4).¹⁷

Rysunek 4. Liczba wydanych świadczeń pielęgnacyjnych w mieście Łaziska Górne w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych.

¹⁷ Ibid.

3.5 OCHRONA ZDROWIA

W mieście Łaziska Górne ochrona zdrowia zorganizowana jest w ramach sieci placówek podstawowej opieki medycznej oraz podmiotów specjalistycznych. W jej skład wchodzi następujące podmioty:

1. Zespół Poradni „Centrum Medyczne” Przedsiębiorstwa Usług Medycznych „PROELMED” Sp. z o.o.
2. Poradnia Wielospecjalistyczna Nr 1 w Łaziskach Górnych, ul. Plac Ratuszowy 1B
3. Poradnia Wielospecjalistyczna Nr 3 w Łaziskach Górnych, ul. Staszica 4a
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy i Rehabilitacyjny im. Ojca Pio, ul. Sikorskiego 41
5. Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, ul. Staszica 4.¹⁸

Na terenie miasta Łaziska Górne funkcjonują apteki:

1. Apteka Arnika, oś. Centrum 7
2. Apteka "Moja Apteka", ul. Stanisława Staszica 2
3. DOZ Apteka dbam o zdrowie, ul. Wiejska 1
4. Apteka "Moja Apteka", ul. Norberta Barlickiego 2
5. Apteka Niezapominajka, Plac Ratuszowy 3
6. Apteka św. Anny, ul. Wyrska 12B
7. Apteka Dr. Max, Plac Ratuszowy 1B

W 2020 roku w Łaziskach Górnych z usług pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby skorzystały łącznie 204 rodziny.¹⁹ Zróżnicowana jest liczba osób objętych pomocą psychologiczną w mieście. W 2019 roku było to 37 osób, w 2018 roku 50 osób, z kolei w 2017 roku 30 osób.²⁰ Pomoc psychologiczna udzielana jest mieszkańcom Łazisk zarówno przez placówki publiczne (jak np. Centrum Usług Społecznych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie) jak i niepubliczne, zlokalizowane na terenie miasta. Mieszkańcy miasta mogą skorzystać także z oferty pomocy psychologicznej oferowanej przez placówki wsparcia znajdujące się m. in. w pobliskim Mikołowie (jak np. Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną).

¹⁸ Ibid., s. 57.

¹⁹ Dane na podstawie dokumentu "Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020" przygotowanego przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych, s. 24.

²⁰ UCHWAŁA NR XXVII/279/21 Rady Miejskiej w Łaziskach Górnych z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łaziska Górne na lata 2021-2023.

3.6 EDUKACJA PUBLICZNA

Na terenie miasta Łaziska Górne w 2020 roku funkcjonowały dwa żłobki:

1. Żłobek Miejski w Łaziskach Górnych przy ul. Miodowej 11, który dostosowany jest do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami
2. Niepubliczny Żłobek „Macusiowo” przy ul. Rybnickiej 18.

W Łaziskach Górnych w 2020 roku funkcjonowało sześć przedszkoli publicznych, w tym jedno przedszkole integracyjne oraz jedno przedszkole niepubliczne. Ponadto w mieście funkcjonują oddziały przedszkolne w trzech szkołach podstawowych: SP nr 1, SP nr 2 i SP nr 6. Liczba oddziałów w przedszkolach publicznych w latach szkolnych 2019/2020 oraz 2020/2021 nie uległa zmianie i wynosiła 27. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w tych latach wynosiła odpowiednio 10 i 9.

W Łaziskach Górnych w 2020 roku funkcjonowało sześć szkół podstawowych, w tym jedna z oddziałami integracyjnymi:²¹

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Prałata Konrada Szwedy, ul. Dworcowa 4
2. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Piastów Śląskich, ul. Cieszyńska 12
3. Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika, ul. Ogrodowa 48
4. Szkoła Podstawowa nr 4 im. Przyjaciół Ziemi, ul. Powstańców 6
5. Szkoła Podstawowa nr 5, im. Powstańców Śląskich, ul. Szkolna 4
6. Szkoła Podstawowa nr 6, im. Jana Pawła II, ul. Wyrska 4

Miasto Łaziska Górne posiada „Lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu Gminy Miejskiej Łaziska Górne”. Celem programu jest:

- wspieranie uczniów wybitnie uzdolnionych oraz promowanie ich w środowisku lokalnym,
- organizacja pomocy w rozwoju ucznia wybitnie zdolnego poprzez poszerzenie jego aktywności własnej i tworzenie atmosfery sprzyjającej rozwojowi,
- doprowadzenie do wzrostu aspiracji edukacyjnych i aktywności uczniów,
- poczucie własnej wartości uczniów w społeczności szkolnej i lokalnej.

W 2020 roku przyznano w mieście łącznie blisko 140 stypendiów:

²¹ <https://bip.laziska.pl/zarzadzenie-nr-325-951-21-burmistrza-miasta-laziska-gorne-z-dnia-25-maja-2021-r#cnt>
(data dostępu 31.08.2021 r.)

- w okresie od stycznia do czerwca 2020 roku stypendia dla 60 uczniów,
- w sierpniu 2020 roku stypendia dla 17 absolwentów,
- w okresie od września do grudnia 2020 roku stypendia dla 61 uczniów.

Liczba dzieci w przedszkolach publicznych i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych w Łaziskach Górnych w roku szkolnym 2020/2021 wynosiła 800 (w tym 590 dzieci w przedszkolach i 210 dzieci w oddziałach przedszkolnych). W roku szkolnym 2019/2020 liczba dzieci wynosiła 809 dzieci (w tym 592 dzieci w przedszkolach i 217 dzieci w oddziałach przedszkolnych). Liczba dzieci w przedszkolu niepublicznym w mieście wynosi co roku około 30.²² W roku szkolnym 2020/2021 do 92 oddziałów szkół podstawowych w Łaziskach Górnych uczęszczało 1 776 uczniów. W roku szkolnym 2019/2020 do 90 oddziałów szkół podstawowych w mieście uczęszczało z kolei niewiele mniej, bo 1 714 uczniów.²³

2.7. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

Stopa bezrobocia w Łaziskach Górnych w 2020 roku wynosiła 3,5%, w tym wśród mężczyzn 2,6%, a wśród kobiet 4,4%.²⁴ W latach poprzednich wskaźnik ten był niższy (tab. 7). Dla porównania stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim wynosiła w tym czasie 4,8%²⁵, natomiast w Polsce kształtowała się na poziomie 6,2%.²⁶

Tabela 7. Stopa bezrobocia w mieście Łaziska Górne wg płci w latach 2017-2020 (w %)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Ogółem	2,2	2,3	2,1	3,5
Mężczyźni	1,5	1,5	1,4	2,6
Kobiety	3,0	3,1	2,9	4,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica> (data dostępu 31.08.2021 r.)

²⁵ <https://katowice.stat.gov.pl/opracowania-biezace/komunikaty-i-biuletyny/inne-opracowania/wybrane-dane-krotkookresowe-o-powiatach-województwa-slaskiego-w-grudniu-2020-r-,9,49.html>

²⁶ <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/szacunek-mrpit-62-wyniosla-stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-grudniu-2020-r> (data dostępu 16.09.2021 r.)

W 2020 roku liczba osób w Łaziskach Górnych, którym udzielono wsparcia z powodu bezrobocia wynosiła 25 osób (kwota świadczeń to 49 284,00 zł).²⁷

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Łaziskach Górnych w 2020 roku ogółem było zarejestrowanych 461 bezrobotnych, w tym: 279 kobiet oraz 182 mężczyzn.²⁸ Liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako długotrwale bezrobotni w 2020 roku wynosiła 156 osób (co stanowi 33,8% ogólnej liczby osób bezrobotnych w Łaziskach Górnych).

2.8. KULTURA

W mieście Łaziska Górne funkcjonują dwie instytucje kultury: Miejska Biblioteka Publiczna w Łaziskach Górnych oraz Miejski Dom Kultury w Łaziskach Górnych. W 2020 roku w mieście zorganizowano łącznie 103 wydarzenia kulturalne, z czego 43 z uwagi na obostrzenia epidemiczne były przeprowadzone w trybie zdalnym. W koncertach, wyjazdach, wernisażach i konkursach wzięło udział łącznie 9 944 osób. Miejski Dom Kultury w Łaziskach Górnych proponował również mieszkańcom zajęcia w ramach edukacji kulturalnej oraz amatorskiego ruchu artystycznego. W zajęciach w 2020 roku w ramach kółek i klubów wzięło udział łącznie 5 724 osób. W 2020 roku funkcjonowało 27 kół, klubów, zespołów, chórów itp. Upowszechnieniem czytelnictwa zajmuje się Miejska Biblioteka Publiczna w Łaziskach Górnych. W 2020 roku liczba czytelników biblioteki wynosiła 2 431, którzy wypożyczyli łącznie 67 103 woluminów. Zbiory biblioteczne biblioteki w 2020 roku zostały powiększone o 2 518 woluminów. Ponadto zbiór audiowizualny powiększył się o 452 pliki.²⁹

²⁷ Dane na podstawie dokumentu "Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020" przygotowanego przez Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych, s. 39.

²⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica> (data dostępu 31.08.2021 r.)

²⁹ Ibid.

2.9. SPORT

Zadania w zakresie kultury fizycznej na terenie Miasta Łaziska Górne realizuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Instytucja ta zarządza na terenie miasta sześcioma obiektami sportowymi:

1. Ośrodkiem Rekreacyjno-Sportowym „Żabka” przy ul. Sportowej,
2. Stadionem Miejskim z zapleczem sportowym i boiskiem treningowym przy ul. Sportowej 3,
3. Halą Widowiskowo-Sportową przy ul. Ogrodowej 50,
4. Halą Sportową z boiskiem sportowym przy ul. Staszica,
5. Skateparkiem przy ul. Sportowej 1,
6. Boiskiem treningowym z budynkiem zaplecza sportowego przy ul. Chopina 17.

Łącznie w 2020 roku odbyło się 61 wydarzeń sportowych organizowanych przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łaziskach Górnych. We wszystkich zawodach, wydarzeniach i imprezach sportowych w 2020 roku wzięło udział łącznie 4 080 osób.

2.10. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Jedną z miar aktywności obywatelskiej jest frekwencja w wyborach parlamentarnych, prezydenckich oraz lokalnych. W trakcie wyborów prezydenckich w 2020 roku frekwencja w mieście w pierwszej turze głosowania wynosiła 66,3%³⁰, a w drugiej turze

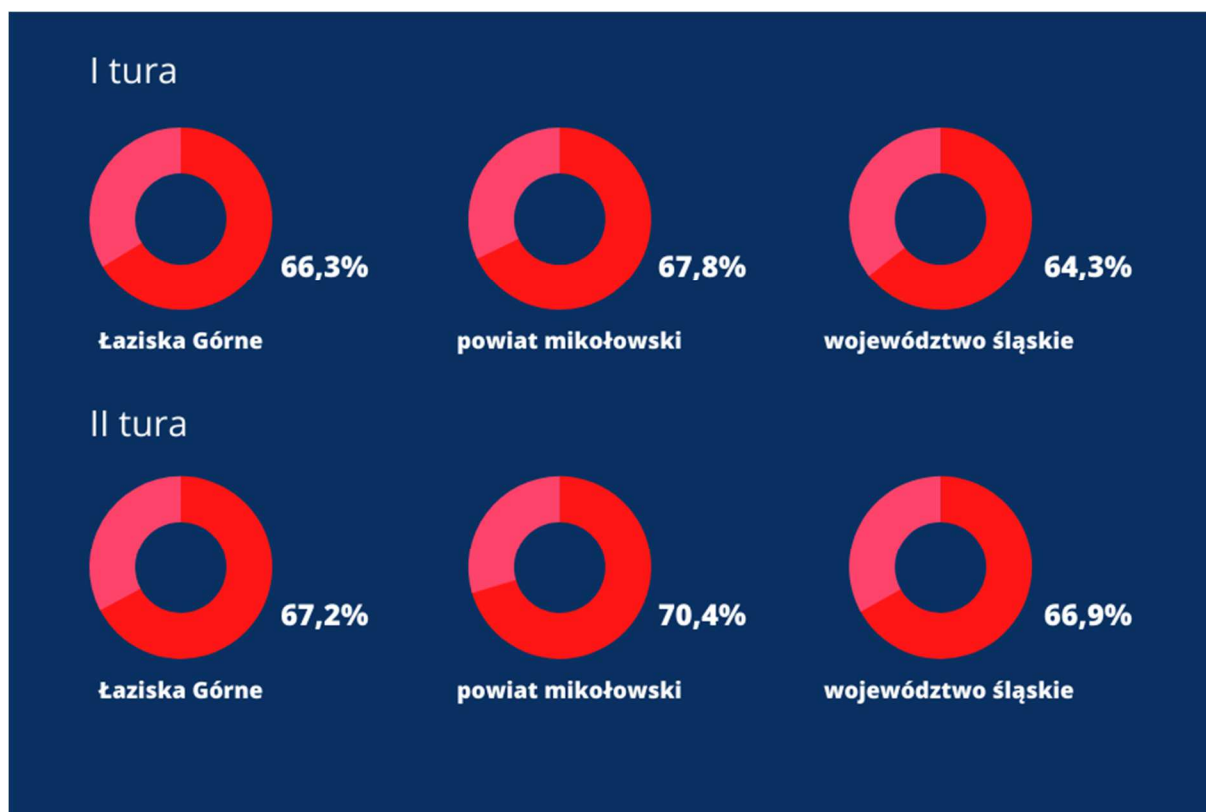
67,7%³¹ (dla porównania powiat mikołowski zanotował wyższą frekwencję, sięgającą 67,9% w pierwszej oraz 70,4% w drugiej turze; z kolei całe województwo śląskie zanotowało nieco niższą frekwencję, zarówno w pierwszej – 64,3%, jak i drugiej turze – 66,9%) (rys. 5).³²

³⁰ <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/1/Koniec/pow/240800>
(data dostępu 31.08.2021 r.)

³¹ <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/2/Koniec/gm/240801>
(data dostępu 31.08.2021 r.)

³² <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/1/Koniec/woj/240000>
(data dostępu 31.08.2021 r.)

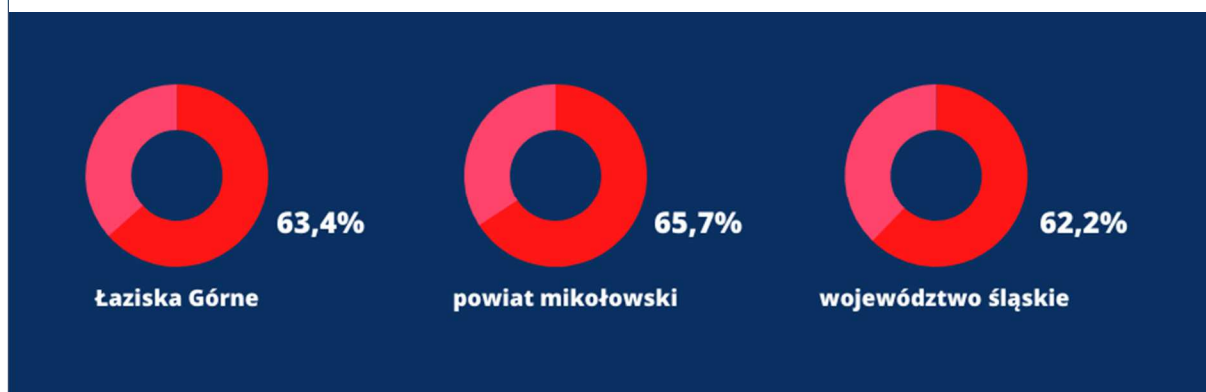
Rysunek 5. Frekwencja w wyborach Prezydenta RP w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2019 roku w Łaziskach Górnych wyniosła 63,4%³³ (powiat mikołowski zanotował wyższą frekwencję, sięgającą 65,7%, a z kolei województwo śląskie zanotowało nieco niższą frekwencję w tych wyborach na poziomie 62,2%) – rys. 6.

Rysunek 6. Frekwencja w wyborach do Sejmu RP w 2019 roku

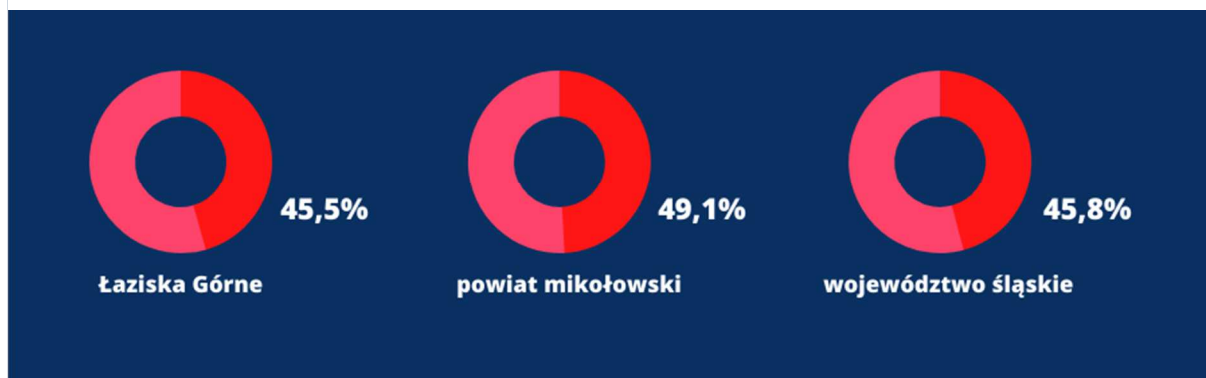

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

³³ <https://sejmsenat2019.pkw.gov.pl/sejmsenat2019/pl/frekwencja/Koniec/sejm/pow/240800>
(data dostępu 31.08.2021 r.)

Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 roku w Łaziskach Górnych wyniosła 45,5%³⁴ (powiat mikołowski zanotował wyższą frekwencję, sięgającą 49,1%, a województwo śląskie zanotowało nieco niższą frekwencję – na poziomie 45,8%) (rys. 7).

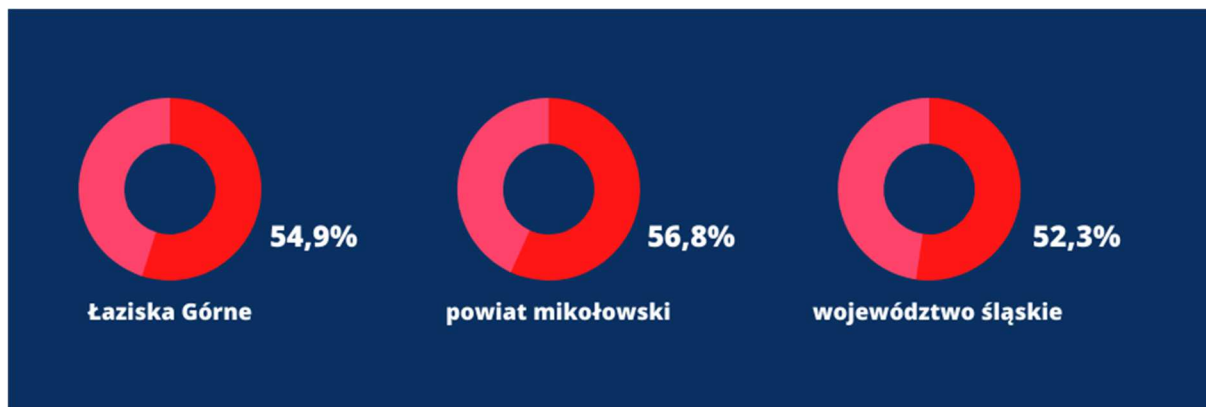
Rysunek 7. Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku w Łaziskach Górnych wyniosła 54,9%³⁵ (powiat mikołowski zanotował wyższą frekwencję, sięgającą 58,6%, a z kolei w województwie śląskim zanotowało nieco niższą frekwencję – na poziomie 52,3%) – rys. 8.

Rysunek 8. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Miarą aktywności obywatelskiej jest także inicjatywa zgłaszania propozycji oraz samo głosowanie na projekty obywatelskie w ramach budżetu obywatelskiego. W Łaziskach Górnych takie zadanie nie są jednak realizowane.³⁶

Miarą aktywności obywatelskiej jest również zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych w mieście. Funkcjonują one na podstawie Ustawy o działalności

³⁴ <https://pe2019.pkw.gov.pl/pe2019/pl/frekwencja/Koniec/pow/240800> (data dostępu 31.08.2021 r.)

³⁵ <https://wybory2018.pkw.gov.pl/pl/frekwencja/0411/240000#f1000001> (data dostępu 31.08.2021 r.)

³⁶ <https://www.laziska.pl/?s=bud%C5%BCet+obywatelski> (data dostępu 31.08.2021)

pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. ostatni raz znowelizowanej w 2021 roku.³⁷ Na początku 2021 roku w mieście Łaziska Górne zarejestrowanych było 28 organizacji pozarządowych:

1. Polski Związek Chórów i Orkiestr Chór Mieszany „Echo”, Łaziska Górne, ul. św. Jana Pawła II 2,
2. Ochotnicza Straż Pożarna (Łaziska Dolne), Łaziska Górne, ul. Szkolna 6,
3. Ochotnicza Straż Pożarna, Łaziska Górne, Plac Ratuszowy 1,
4. Ochotnicza Straż Pożarna (Łaziska Średnie), Łaziska Górne, ul. św. Barbary 9,
5. Stowarzyszenie Klub Hodowców Kanarków Kształtnych, Łaziska Górne, ul. św. Jana Pawła II 2,
6. Polski Związek Wędkarski – Koło Miejskie Nr 82, Łaziska Górne, ul. św. Jana Pawła II 2,
7. Towarzystwo Przyjaciół Łazisk w Łaziskach Górnych, Łaziska Górne, ul. św. Jana Pawła II 1,
8. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Białe Misie”, Łaziska Górne, ul. Kościelna 4,
9. Stowarzyszenie Bezpieczne Miasto Łaziska Górne, Łaziska Górne, Plac Ratuszowy 1, (stowarzyszenie zostało rozwiązane na podstawie własnej uchwały i weszło w etap likwidacji),
10. Polskie Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Energetyki, Łaziska Górne, ul. Wyzwolenia 30,
11. Stowarzyszenie Sportowo-Kulturalne „Elektro”, Łaziska Górne, ul. Wyzwolenia 30,
12. Stowarzyszenie na Rzecz Profilaktyki, Pomocy i Rozwoju Psychofizycznego „ProMoc”, Łaziska Górne, ul. Lasoki 35,
13. Stowarzyszenie Dziedzictwo Kultury, Łaziska Górne, ul. Cieszyńska 22A,
14. Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt Powiatu Mikołowskiego „PRO ANIMALI”, Łaziska Górne, ul. Łąkowa 18A,
15. Stowarzyszenie Hokej Łaziska, Łaziska Górne, ul. 1 Maja 4,
16. Stowarzyszenie „Hammers Łaziska Górne”, Łaziska Górne, ul. gen. Sikorskiego 1,
17. Stowarzyszenie Plaster Zdrowia, Łaziska Górne, ul. Dworcowa 12/36,
18. Klub Sportowy „Polonia”, Łaziska Górne, ul. Staszica 31b,
19. Regionalne Stowarzyszenie Miłośników Turystyki Rowerowej, Łaziska Górne, ul. Wyzwolenia 30,

³⁷ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20030960873>

20. Śląski Okręgowy Związek Kręglarski w Katowicach z siedzibą w Łaziskach Górnych, Łaziska Górne, ul. św. Barbary 17,
21. „Fight Club Ares”, Łaziska Górne, ul. św. Barbary 13/7,
22. Fundacja Pracownicza „Pro-Eko”, Łaziska Górne, ul. Wyzwolenia 30,
23. Fundacja „BRAJLÓWKA” Łaziska Górne, ul. Wyszyńskiego 8,
24. Fundacja „BO WARTO!” Łaziska Górne, ul. Wyszyńskiego 8,
25. Fundacja „OPIEKA NA CZAS” Łaziska Górne, ul. Wyszyńskiego 8
26. Fundacja „Dla Ciebie i Zdrowia”, Łaziska Górne, ul. Orzeska 7,
27. Stowarzyszenie Zwykłe o nazwie: Stowarzyszenie Artystyczne „Krystynki”, Łaziska Górne, ul. Zwycięstwa 12a/6,
28. Stowarzyszenie Zwykłe o nazwie: „Ronin Łaziska Górne”, Łaziska Górne, ul. Ogrodowa 45g/14.³⁸

W ramach Rocznego Programu Współpracy Miasta Łaziska Górne z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w *art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* wyznacza się priorytetowe zadania publiczne, których realizację wspierają władze miasta. Celem głównym programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego, budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy miastem a podmiotami programu. W ramach programu realizowane są priorytetowe zadania miasta w dziesięciu obszarach:

1. w zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania: organizacja imprez edukacyjnych i konkursów o charakterze gminnym, wspieranie i promocja przedsięwzięć naukowych, edukacyjnych, oświatowych i wychowawczych, organizacja dowozu dzieci i młodzieży do szkół;
2. w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej: poszerzenie oferty aktywnego wypoczynku, promocja sportu i wykorzystanie funkcji integracyjno-społecznych kultury fizycznej;
3. w zakresie turystyki i krajoznawstwa: upowszechnianie i promocja turystyki i krajoznawstwa, organizacja różnorodnych form aktywnego wypoczynku (złoty turystyczne, turnieje, festyny i inne) dla mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku dzieci i młodzieży;
4. w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego: organizacja imprez kulturalnych o charakterze gminnym, mających istotne znaczenie dla kultury gminy, edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, dziedzictwo kulturowe;

³⁸ <https://bip.laziska.pl/wykaz-organizacji-pozarządowych-zarejestrowanych-na-terenie-miasta-laziska-gorne-1>

5. w zakresie pomocy społecznej w tym pomocy osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób: pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej i wyrównywanie szans tych rodzin i osób, tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
6. w zakresie ochrony i promocji zdrowia: podnoszenie świadomości zdrowotnej mieszkańców gminy, działania wspierające i promujące zdrowy styl życia, adresowane w szczególności do dzieci i młodzieży, osób starszych i przewlekle chorych w tym wyjazdy w tereny czyste ekologicznie, realizacja programów promujących zachowania prorodzinne i prozdrowotne, organizacja, uczestnictwo w przedsięwzięciach zmierzających do zaznajomienia mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, integracja ze środowiskiem osób chorych;
7. w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym: wydawanie publikacji na temat uzależnień i przemocy oraz przeciwdziałania zjawiskom w tym zakresie, realizacja zadań w zakresie profilaktyki i edukacji dotyczącej profilaktyki uzależnień;
8. w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego: kształtowanie i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, ochrona bioróżnorodności;
9. w zakresie działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka: zapewnienie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, zapewnienie opieki i edukacji dzieciom w wieku przedszkolnym;
10. w zakresie wspierania organizacji pozarządowych: wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych, w tym tzw. regrantingu.³⁹

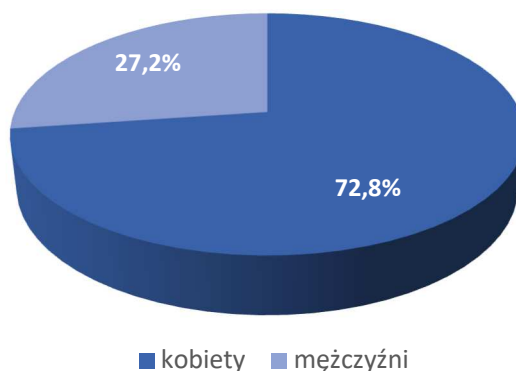
³⁹ <https://bip.laziska.pl/roczny-program-wspolpracy-z-organizacjami-pozarządowymi-i-podmiotami-wymienionymi-w-art-3-ust-3-ustawy-z-dnia-24-kwietnia-2003r-o-działalności-pozytku-publicznego-i-o-wolontariacie-na-2021-rok#cnt>

3. POTRZEBY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – WYNIKI BADAŃ BEZPOŚREDNICH

3.1. CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ

W badaniach bezpośrednich zaprojektowanych na potrzeby diagnozy potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych wzięło udział 206 mieszkańców, w tym blisko $\frac{3}{4}$ z nich stanowiły kobiety (rys. 9).

Rysunek 9. Płeć respondentów

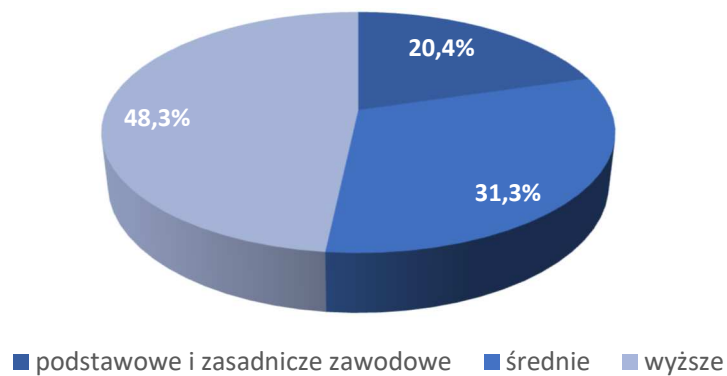

Źródło: opracowanie własne

W próbie badawczej przeważały osoby z wyższym wykształceniem. Niemal co drugi badany deklarował wyższe wykształcenie, co trzeci respondent posiadał wykształcenie średnie, a co piąty – podstawowe lub zasadnicze zawodowe (rys. 10).

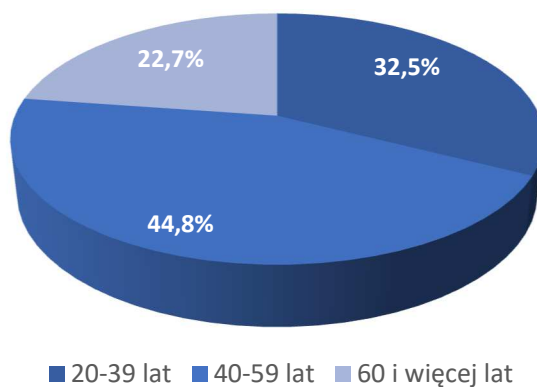
Co trzeci badany miał 20-39 lat, 45% badanej próby stanowiły osoby w przedziale wiekowym 40-59 lat, a co czwarty miał więcej niż 60 lat (rys. 11). Najmłodszy respondent miał 20 lat, a najstarszy 86 lat. Średni wiek badanych to 47 lat.

Rysunek 10. Wykształcenie respondentów

Źródło: opracowanie własne

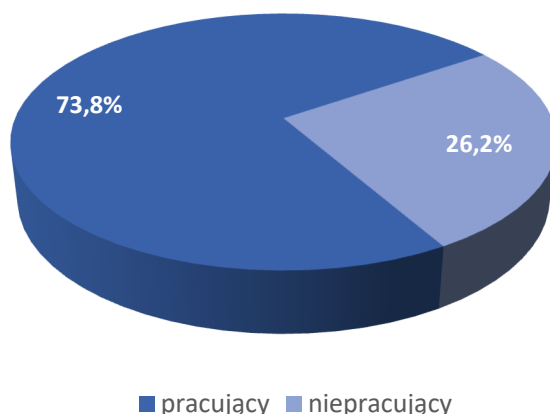
Rysunek 11. Wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne

Większość badanych to osoby pracujące (rys. 12). Co trzeci pracujący zatrudniony był łąziskach Górnych. 1/4 badanych stanowiły osoby nieaktywne zawodowo, wśród których najliczniejszą grupę stanowili emeryci i renciści (tab. 8).

Rysunek 12. Aktywność zawodowa respondentów

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8. Respondenci według sytuacji na rynku pracy

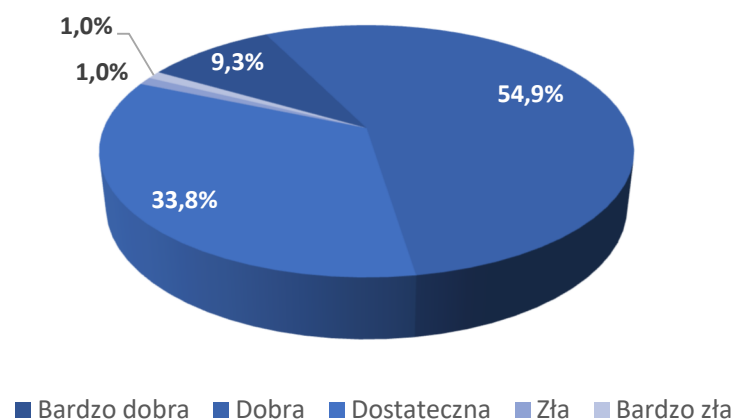
Pracujący	w %	Niepracujący	w %
w Łaziskach Górnych	62,9	emeryci/renciści	16,5
poza Łaziskami Górnymi	37,1	osoby prowadzące gospodarstwo domowe	4,9
		bezrobotni	3,9
		studenci	1,9

Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa badanych oceniła swoją sytuację materialną jako dobrą. Co jedenasty badany uznał, że jego sytuacja materialna jest bardzo dobra. Jako dostateczną, swoją sytuację materialną oceniła 1/3 uczestników badania. Marginalny odsetek badanych stanowiły osoby znajdujące się w złej i bardzo złej sytuacji materialnej (rys. 13).

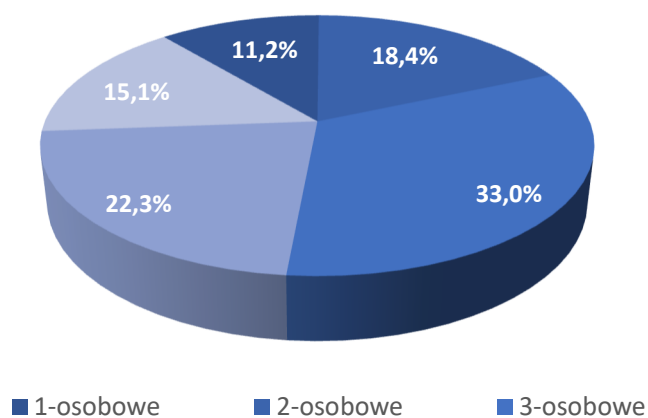
Badani reprezentowali gospodarstwa domowe różnej wielkości. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące gospodarstwa 3-osobowe. Co dziewiąta osoba prowadziła 1-osobowe gospodarstwo domowe, co piąta – 2-osobowe. Ponad 37% badanych reprezentowało 4- i więcej osobowe gospodarstwo domowe (rys. 14).

Rysunek 13. Sytuacja materialna respondentów

Źródło: opracowanie własne

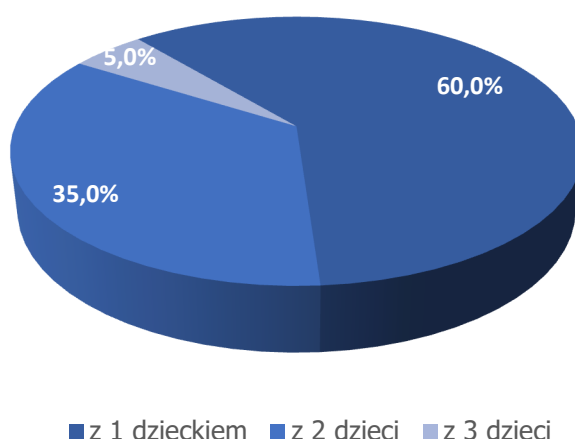
Rysunek 14. Wielkość badanych gospodarstw domowych

Źródło: opracowanie własne

Ponad połowę badanych stanowiły osoby z gospodarstw domowych z niepełnoletnimi dziećmi. Wśród nich najwięcej było gospodarstw domowych z jednym dzieckiem. Co trzecie gospodarstwo domowe z dziećmi posiadało dwójkę niepełnoletnich dzieci. Niewielki był odsetek gospodarstw domowych z trójką dzieci do lat 18 (rys. 15).

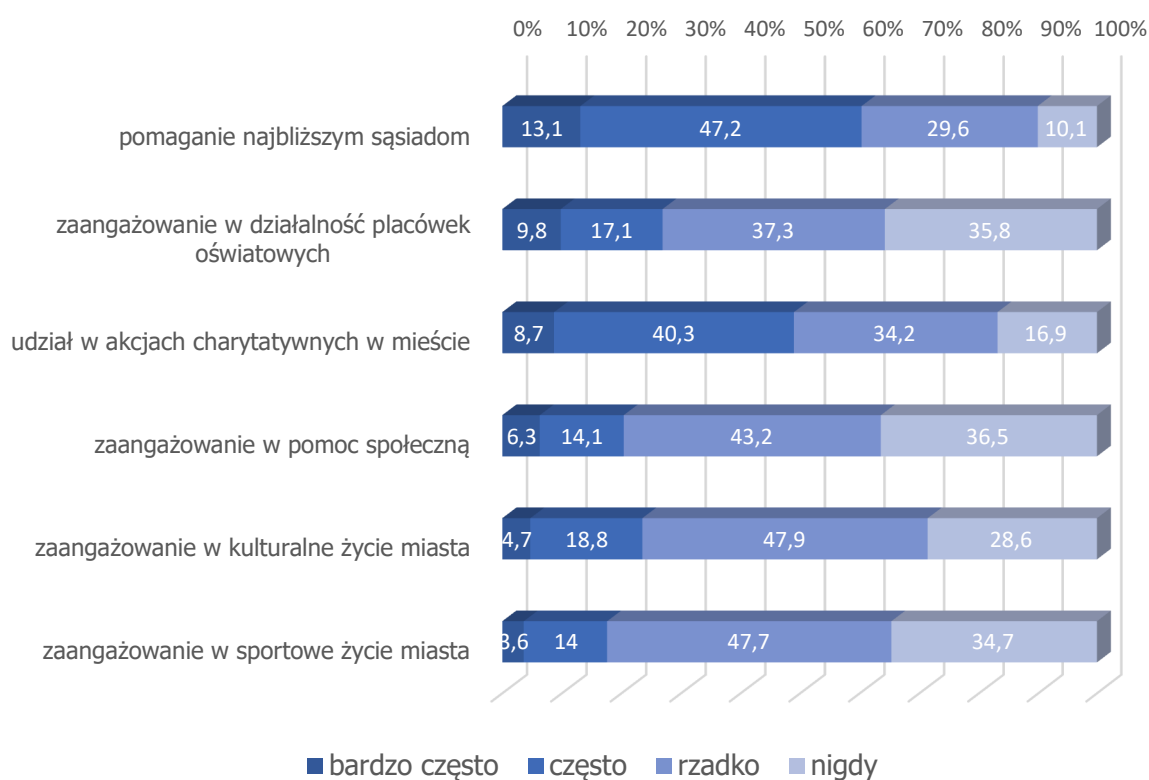
Rysunek 15. Gospodarstwa domowe z dziećmi do 18 lat (N=120)

Źródło: opracowanie własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu podejmują działania w ramach tzw. aktywności obywatelskiej, angażując się społecznie w działalność różnych placówek na terenie miasta i gminy. Niewielki jest jednak odsetek osób, które angażują się w takie działania z bardzo dużą częstotliwością (rys. 16).

Rysunek 16. Zaangażowanie respondentów w działania podejmowane społecznie

Źródło: opracowanie własne

Największe zaangażowanie badani deklarują w pomoc sąsiedzką oraz różne akcje charytatywne, dzieląc się np. pieniędzmi, ubraniami lub jedzeniem. Ponad 60% badanych angażuje się (choć z różną częstotliwością) w życie kulturalne i sportowe miasta, a także w działalność placówek pomocy społecznej (pomoc dla seniorów, bezdomnych, niepełnosprawnych) oraz w działalność placówek oświatowych.

3.2. POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

Diagnozy potrzeb w zakresie usług społecznych dokonano w oparciu o opinie badanych na temat występowania zapotrzebowania na wybrane usługi oraz poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w tych obszarach.

Zdecydowana większość badanych wskazała na występowanie popytu na usługi społeczne na terenie Łazisk Górnych, szczególnie w zakresie wsparcia dla osób chorych, niepełnosprawnych, starszych i samotnych. Ponad 80% badanych wskazało na konieczność świadczenia usług rehabilitacji domowej w miejscu zamieszkania dla osób chorych i niepełnosprawnych oraz tzw. mobilnych usług konserwatorskich dla osób starszych i samotnych.

Niemal tyle samo badanych jest zdania, że w mieście jest zapotrzebowanie na usługi aktywizujące osoby starsze i samotne zarówno w formie warsztatów, jak i wycieczek. Blisko 80% wskazuje na zapotrzebowanie w zakresie transportu dla osób starszych lub niepełnosprawnych w celu dowozu ich do ośrodków wsparcia lub załatwiania spraw urzędowych, w tym w instytucjach pomocowych.

Trzech na czterech badanych wskazuje na konieczność świadczenia usług opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Dwóch na trzech badanych jest zdania, że w mieście jest zapotrzebowanie na usługi wsparcia osób samotnych w postaci niedzielnego posiłku, a połowa – na szkolenia i kursy aktywizujące osoby starsze i samotne (tab. 9).

Badani zaproponowali tematykę szkoleń i kursów aktywizujących osoby starsze i samotne. Wskazano na kursy:

- gotowania, pieczenia, rękodzieła, ziołolecznictwa,
- gry w szachy,

- korzystania z bankomatów, bankowości internetowej, profilu zaufanego, e-administracji,
- kursy w zakresie bezpieczeństwa,
- nauki języków obcych,
- obsługi aplikacji, komputera, smartfona,
- pierwszej pomocy,
- radzenia sobie ze stresem i samoorganizacji życia,
- technik treningu pamięci,
- zajęcia sportowe, zdrowy oddech.

Tabela 9. Występowanie zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne na terenie Łazisk Górnych w opinii badanych (N=206)

Wyszczególnienie	Tak	Nie	Nie mam zdania
usługi rehabilitacji domowej w miejscu zamieszkania dla osób chorych i niepełnosprawnych	85,9	0,5	13,6
usługi dla osób starszych i samotnych w osobie tzw. „złotej rączki” (mobilny konserwator)	81,9	4,5	13,6
warsztaty aktywizujące osoby starsze i samotne	79,4	4,5	16,1
transport dla osób starszych /niepełnosprawnych w celu dowozu do ośrodków wsparcia, załatwiania spraw urzędowych, instytucji pomocowych	79,3	4,0	16,7
wycieczki aktywizujące osoby starsze i samotne	79,2	6,1	14,7
opieka wytchnieniowa dla opiekunów osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych	75,0	5,0	20,0
niedzielny posiłek dla osób samotnych	68,7	4,0	27,3
szkolenia i kursy aktywizujące osoby starsze i samotne	51,2	7,6	41,2

Źródło: opracowanie własne

Badani ocenili stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie wybranych usług społecznych na siedmiostopniowej skali punktowej, w której 1 oznaczało najniższy stopień zaspokojenia potrzeby, a 7 - stopień najwyższy.

Najwyżej oceniono poziom zaspokojenia potrzeb w zakresie możliwości korzystania z infrastruktury sportowej dostępnej w mieście (średnia ocena 4,9, mediana 5, dominanta 7). Niemal na takim samym poziomie oceniono stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców

w zakresie świadczeń rodzinnych (średnia ocena 4,8). Na dobrym poziomie (średnia ok. 4,5) oceniono poziom zaspokojenia potrzeb w zakresie możliwości korzystania z przedsięwzięć kulturalnych organizowanych przez miejskie placówki kultury, usług opiekuńczych i pomocy społecznej. Najniżej badani ocenili stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie korzystania z dodatkowych nieodpłatnych kursów i zajęć dla młodzieży i dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym (średnia ocena 3,6) - tab. 10.

Tabela 10. Stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych – wybrane statystyki

Wyszczególnienie	Odsetek oceniających	Ocena średnia	Mediana	Dominanta
Korzystanie z infrastruktury sportowej na terenie miasta	92,7	4,9	5,0	7,0
Świadczenia rodzinne	75,2	4,8	5,0	5,0
Korzystanie z przedsięwzięć kulturalnych na terenie miasta i gminy (organizowanych przez biblioteki, domy i ośrodki kultury, kluby i sekcje innych miejsc rozrywki)	93,2	4,6	5,0	6,0
Pomoc w formie usług opiekuńczych	75,7	4,5	5,0	7,0
Pomoc społeczna	76,7	4,4	5,0	5,0
Pomoc w formie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej/ Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej	60,7	4,3	4,0	7,0
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla osób w wieku 50+	65,0	4,2	4,0	5,0
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	64,1	4,1	4,0	4,0
Wsparcie osób samotnych	65,0	4,0	4,0	5,0
Pomoc społeczna dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	65,5	3,9	4,0	5,0
Kursy i szkolenia dla bezrobotnych	62,1	3,8	4,0	5,0
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci transportu do ośrodków wsparcia/instytucji pomocowych	60,7	3,7	4,0	5,0
Ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna	92,7	3,7	4,0	3,0
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla dzieci w edukacji przedszkolnej, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych	74,3	3,6	3,0	2,0 i 5,0

Źródło: opracowanie własne

Rozkład ocen stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie usług społecznych dla mieszkańców Łazisk Górnych zestawiono w tab. 11.

Tabela 11. Oceny stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych (w %)

Wyszczególnienie	0*	Stopień zaspokojenia potrzeby						
		1	2	3	4	5	6	7
Korzystanie z infrastruktury sportowej na terenie miasta	5,9	2,5	7,4	9,4	16,3	17,2	20,2	21,2
Korzystanie z przedsięwzięć kulturalnych na terenie miasta i gminy	5,0	3,5	9,9	13,4	14,4	16,8	20,8	16,3
Pomoc w formie usług opiekuńczych	22,0	4,5	10,0	11,0	11,5	14,5	10,5	16,0
Świadczenia rodzinne	23,3	3,5	3,5	7,4	12,9	23,3	11,9	14,4
Pomoc w formie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej/ Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej	36,5	5,6	7,1	10,2	10,7	9,6	7,1	13,2
Pomoc społeczna	21,4	5,5	7,0	9,0	15,9	17,4	12,4	11,4
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	32,7	5,1	10,2	9,2	13,8	11,7	7,1	10,2
Wsparcie osób samotnych	32,0	8,6	11,2	10,2	7,6	12,2	8,1	10,2
Ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna	5,4	13,4	15,8	17,8	12,9	14,4	11,4	8,9
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci transportu do ośrodków wsparcia/instytucji pomocowych	36,5	11,7	9,6	6,6	10,7	12,7	4,6	7,6
Pomoc społeczna dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	33,2	7,4	8,9	11,9	11,4	12,4	7,4	7,4
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla osób w wieku 50+	32,3	5,1	8,6	9,6	11,1	16,2	10,1	7,1
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla dzieci w edukacji przedszkolnej, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych	22,3	11,2	15,2	13,7	7,1	15,2	8,6	6,6
Kursy i szkolenia dla bezrobotnych	35,0	7,1	12,2	8,1	10,7	13,7	7,6	5,6

* wartość 0 wybierana była przez respondentów w sytuacji braku możliwości oceny wybranej usługi

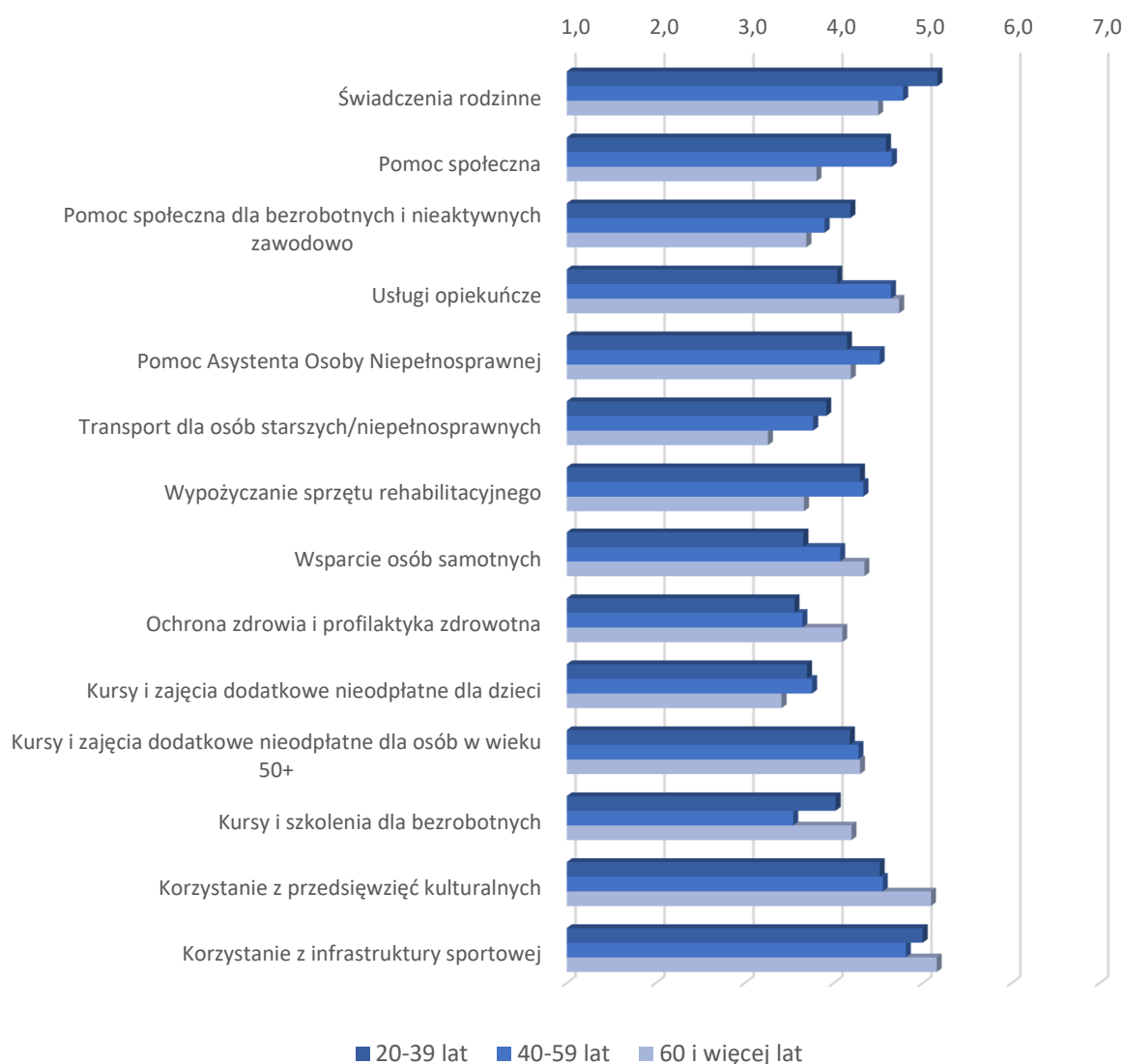
Źródło: opracowanie własne

Oceny stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie wybranych usług społecznych były zróżnicowane ze względu na płeć i wykształcenie oceniającego.

Osoby młodsze (do 39 lat) wyżej niż pozostałe oceniły stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie świadczeń rodzinnych, pomocy społecznej dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo oraz transportu osób starszych i niepełnosprawnych. Osoby w wieku 40-59 lat wyżej niż pozostałe grupy wiekowe oceniły stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej, pomocy w osobie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego dla niepełnosprawnych oraz nieodpłatnych kursów i zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży. Z kolei osoby najstarsze (w wieku 60 lat i więcej) wyżej niż osoby młodsze

oceniały stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie usług opiekuńczych, wsparcia osób samotnych, usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, dodatkowych nieodpłatnych kursów i szkoleń dla osób powyżej 50. roku życia i dla bezrobotnych oraz usług w zakresie możliwości korzystania z infrastruktury sportowej i udziału w przedsięwzięciach kulturalnych organizowanych w mieście przez publiczne instytucje kultury (rys. 17).

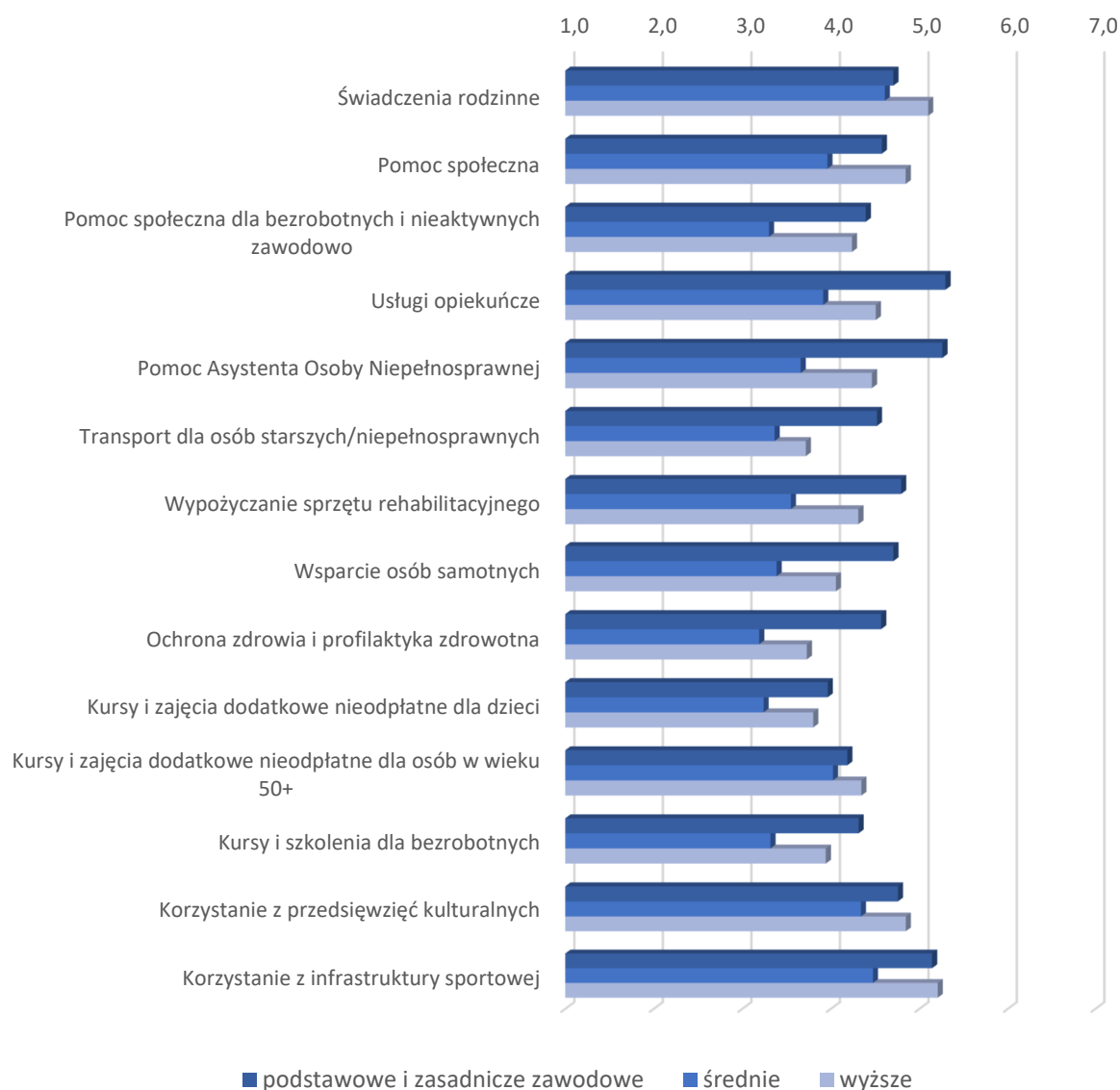
Rysunek 17. Oceny średnie stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych w opinii badanych wg wieku

Źródło: opracowanie własne

Badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym zdecydowanie wyżej ocenili poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych aniżeli badani z wykształceniem średnim (rys. 18).

Rysunek 18. Oceny średnie stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych w opinii badanych wg wykształcenia

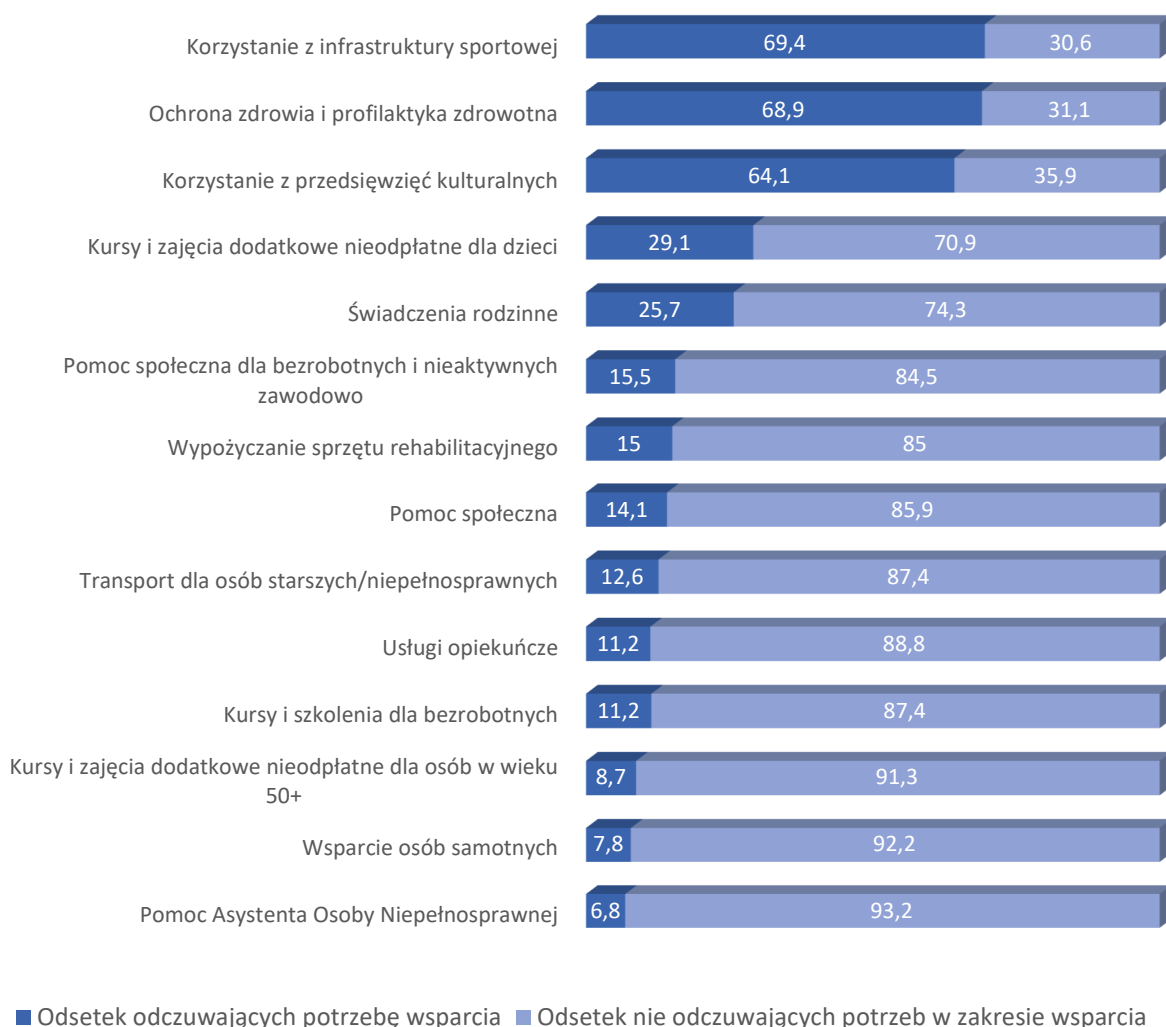
Źródło: opracowanie własne

Badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym wyżej niż pozostali oceniali poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta w takich obszarach, jak: usługi opiekuńcze, pomoc Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, transportu oraz wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, wsparcia osób samotnych

i bezrobotnych oraz dzieci i młodzieży. Z kolei osoby z wyższym wykształceniem wyżej niż pozostali ocenili stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie świadczeń rodzinnych, pomocy społecznej, możliwości korzystania z infrastruktury sportowej, udziału w przedsięwzięciach kulturalnych oraz aktywizacji osób po 50. roku życia.

Odsetek badanych deklarujących odczuwanie potrzeby wsparcia ze strony instytucji pomocowych jest niewielki (rys. 19). Najmniej liczną grupę stanowią osoby deklarujące potrzeby wsparcia w zakresie posiadania Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, wsparcia osób samotnych i dodatkowych nieodpłatnych zajęć dla osób powyżej 50. roku życia.

Rysunek 19. Deklarowane odczuwanie potrzeb w zakresie usług społecznych przez badanych mieszkańców Łazisk Górnych

Źródło: opracowanie własne

Średnio co dziewiąty badany deklaruje odczuwanie potrzeby w zakresie usług opiekuńczych oraz kursów i szkoleń dla bezrobotnych. Co czwarty badany odczuwa potrzebę otrzymywania świadczeń rodzinnych, a co trzeci potrzebę korzystania z dodatkowych nieodpłatnych zajęć dla młodzieży i dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Największy odsetek badanych wskazuje na potrzeby w zakresie usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, korzystania z infrastruktury sportowej oraz udziału w organizowanych na terenie miasta przedsięwzięć kulturalnych.

Deklaracje dotyczące odczuwania potrzeb w zakresie usług społecznych różnią się w zależności od grupy wiekowej i poziomu wykształcenia badanych.

Osoby młode (20-39 lat) częściej niż pozostałe deklarują potrzebę uzyskiwania świadczeń rodzinnych, pomocy społecznej dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, wsparcia osób samotnych, ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, nieodpłatnych zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży, kursów i szkoleń dla bezrobotnych oraz korzystania z oferty placówek kultury w mieście (tab. 12).

Tabela 12. Odsetek odczuwających potrzeby w zakresie usług społecznych wg wieku badanych

Wyszczególnienie	Wiek		
	20-39 lat	40-59 lat	60 lat i więcej
Świadczenia rodzinne	39,4	27,5	4,5
Pomoc społeczna	13,6	12,2	18,2
Pomoc społeczna dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	27,7	13,2	4,5
Pomoc w formie usług opiekuńczych	9,4	14,3	6,7
Pomoc w formie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej	4,6	8,8	4,5
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci transportu do ośrodków wsparcia/instytucji pomocowych	7,7	17,6	11,1
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	12,3	19,8	11,1
Wsparcie osób samotnych	9,1	6,6	6,8
Ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna	79,7	63,3	75,0
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla dzieci w edukacji przedszkolnej, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych	35,4	30,0	22,2
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla osób w wieku 50+	3,1	10,1	15,6
Kursy i szkolenia dla bezrobotnych	19,7	7,8	6,7
Korzystanie z przedsięwzięć kulturalnych na terenie miasta i gminy	67,7	62,6	66,7
Korzystanie z infrastruktury sportowej na terenie miasta	72,3	72,5	64,4

Źródło: opracowanie własne

Osoby w wieku 40-59 lat wskazują częściej niż pozostali na odczuwanie potrzeb w zakresie usług opiekuńczych, Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, transportu osób niepełnosprawnych oraz wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego. Osoby najstarsze częściej niż pozostałe deklarują odczuwanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz dodatkowych nieodpłatnych szkoleń i kursów dla osób do 50. roku życia.

Badani posiadający wykształcenie podstawowe i zawodowe częściej niż pozostali deklarują odczuwanie potrzeb wsparcia w obszarze pomocy społecznej, Asystenta Osoby Niepełnosprawnej oraz kursów i szkoleń dla bezrobotnych (tab. 13).

Tabela 13. Odsetek odczuwających potrzeby w zakresie usług społecznych wg wykształcenia badanych

Wyszczególnienie	Wykształcenie		
	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
Świadczenia rodzinne	27,0	28,6	22,7
Pomoc społeczna	28,9	12,7	9,4
Pomoc społeczna dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	16,7	23,8	11,3
Pomoc w formie usług opiekuńczych	13,2	14,3	9,4
Pomoc w formie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej	10,5	9,7	4,1
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci transportu do ośrodków wsparcia/instytucji pomocowych	10,5	15,9	11,5
Wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych w postaci wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	10,8	14,3	17,5
Wsparcie osób samotnych	10,5	14,3	2,1
Ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna	65,7	71,4	71,9
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla dzieci w edukacji przedszkolnej, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych	10,8	28,6	36,1
Kursy i zajęcia dodatkowe nieodpłatne dla osób w wieku 50+	8,3	4,8	11,3
Kursy i szkolenia dla bezrobotnych	15,8	12,7	8,2
Korzystanie z przedsięwzięć kulturalnych na terenie miasta i gminy	50,0	55,6	75,3
Korzystanie z infrastruktury sportowej na terenie miasta	50,0	63,5	81,4

Źródło: opracowanie własne

Respondenci ze średnim wykształceniem częściej niż pozostali wskazują na odczuwanie potrzeb w zakresie: świadczeń rodzinnych, pomocy społecznej dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, usług opiekuńczych oraz transportu dla osób starszych i niepełnosprawnych do ośrodków wsparcia i instytucji pomocowych. Osoby w wyższym

wykształceniem częściej niż pozostałe deklarowały odczuwanie potrzeby wsparcia w zakresie wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, dodatkowych nieodpłatnych kursów i zajęć dla dzieci i młodzieży, osób po 50. roku życia oraz korzystania z infrastruktury sportowej i uczestniczenia w kulturze organizowanej przez instytucje kultury w mieście.

3.3. KORZYSTANIE Z USŁUG SPOŁECZNYCH

Przeprowadzone badania pozwoliły zidentyfikować grupę mieszkańców Łazisk Górnych korzystających z usług społecznych. Do tej grupy zaliczają się osoby, które odczuwają potrzebę w określonym zakresie i skorzystały z pomocy w wyspecjalizowanej placówce. Najczęściej korzystanie z usług miało miejsce w Łaziskach Górnych. Jest jednak niewielka grupa mieszkańców, która ze względu na różnego rodzaju napotkane trudności zdecydowała się skorzystać z usług społecznych poza Łaziskami Górnymi. Niewielki jest również odsetek badanych, którzy ze względu na napotkane trudności z otrzymaniem wsparcia zdecydowali się w ogóle nie skorzystać z usług. Przeprowadzone badania miały na celu zidentyfikowanie czynników utrudniających korzystanie z usług społecznych w mieście.

Z usług wsparcia w zakresie świadczeń rodzinnych skorzystał co czwarty badany, głównie w Łaziskach Górnych (rys. 20). Ci, którzy nie skorzystali wskazując na trudności w otrzymaniu wsparcia podkreślali, że:

- za niski był próg dochodowy, aby mogli uzyskać wsparcie (7 wskazań)⁴⁰,
- zbyt skomplikowane były procedury (7 wskazań),
- brak jest szerokiej informacji, że takie świadczenia są wśród "normalnych" rodzin (4),
- niemiła i nieempatyczna była obsługa w placówce wsparcia (2),
- ograniczony był dostęp do urzędników przez pandemię,
- były kolejki.

⁴⁰ W nawiasach podano liczbę wskazań, w cudzysłowie dosłowne wypowiedzi respondentów.

Rysunek 20. Korzystanie ze świadczeń rodzinnych

Źródło: opracowanie własne

Z pomocy społecznej skorzystało niemal 12% badanych, co dziesiąty w Łaziskach Górnych. Trudności w skorzystaniu z tej formy wsparcia zadeklarowało 3,4% ankietowanych (rys. 21).

Rysunek 21. Korzystanie z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne

Wśród czynników utrudniających dostęp do pomocy społecznej wskazano:

- wysoki próg dochodowy (2 wskazania),
- brak wystarczającej informacji na ten temat (2),
- biurokrację,
- brak empatii pracowników pomocy społecznej,
- brak kontaktu telefonicznego z pracownikami ośrodka pomocy społecznej,
- małą liczbę pracowników w ośrodku pomocy społecznej,
- niezrozumiałą informację na stronach internetowych co do zakresu pomocy,

- niską dostępność,
- obsługę,
- procedury,
- przepisy prawa.

Z pomocy dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo w Łaziskach Górnych skorzystało 8,3% badanych (rys. 22). Dla osób, które nie skorzystały ze wsparcia w tym zakresie pomimo odczuwanej potrzeby, znacznym ograniczeniem okazały się:

- urząd pracy i ludzie, którzy tam pracują (bez empatii, wiedzy, kultury osobistej) (5),
- zbyt mała oferta (5),
- brak pracy dla niepełnosprawnych (3),
- mało ciekawych ofert pracy (2),
- brak pomocy dla długotrwale bezrobotnych,
- brak wystarczającej informacji na temat wsparcia,
- fikcyjne ogłoszenia,
- komunikacja co 2 miesiące,
- papierologia,
- organizowanie szkoleń tylko dla wybranych grup (podczas, gdy inne są pomijane),
- „zbędne papierki do podpisu a konkretnej pomocy brak”.

Rysunek 22. Korzystanie z pomocy dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo

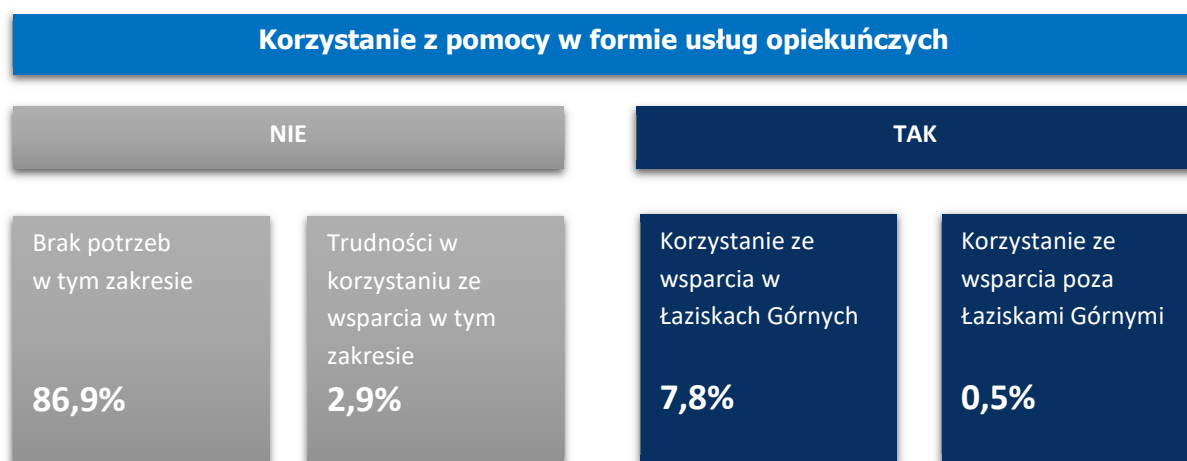

Źródło: opracowanie własne

Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało blisko 8% badanych (rys. 23). Niewielu ankietowanych zrezygnowało ze wsparcia, ze względu na pojawiające się trudności. Wskazane powody to:

- zbyt mała liczba osób wykonujących usługi opiekuńcze/opiekunek (6),
- mało informacji, „brak informacji w prasie/kościele/fb, że coś takiego jest” (5),
- papierologia i procedury (2),
- próg dochodowy (2),
- wysoki koszt usług (za wysoka cena) (2),
- brak ofert,
- brak sprzętu i materiałów do świadczenia usług,
- brak wiedzy mieszkańców o tego rodzaju formie pomocy,
- długi okres oczekiwania,
- niska dostępność,
- wstyd.

Rysunek 23. Korzystanie z pomocy w formie usług opiekuńczych

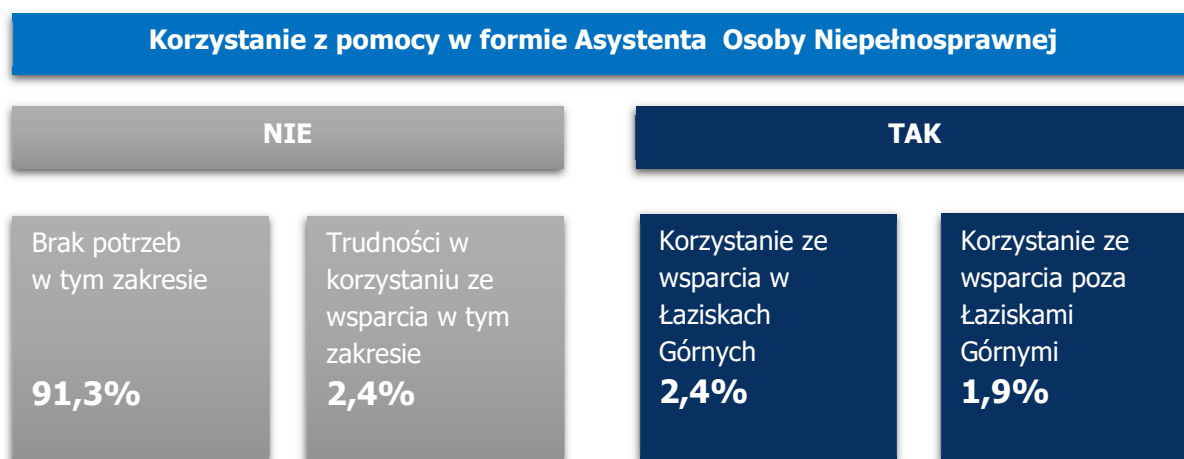

Źródło: opracowanie własne

Z pomocy w formie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej skorzystało 4,3% badanych, z czego blisko połowa z nich poza Łaziskami Górnymi (rys. 24). Badani napotkali trudności związane z:

- zbyt małą liczbą asystentów (5),
- brakiem dostatecznej informacji na ten temat (2),
- niską dostępnością usługi,
- skomplikowanymi procedurami.

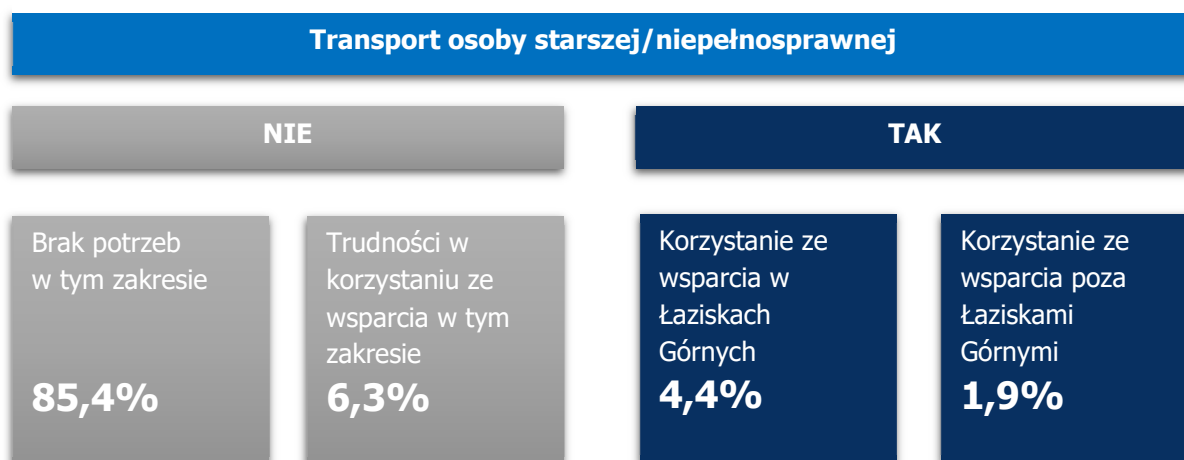
Rysunek 24. Korzystanie z pomocy w formie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej

Źródło: opracowanie własne

Z pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych w postaci transportu do ośrodków wsparcia lub instytucji pomocowych skorzystało ponad 6% badanych. Tyle samo zrezygnowało ze wsparcia z powodu napotkanych trudności (rys. 25).

Rysunek 25. Korzystanie z usług transportu osoby starszej lub niepełnosprawnej

Źródło: opracowanie własne

Do tych trudności badani zaliczyli:

- brak transportu na terenie miasta (10),
- brak środków pieniężnych (6),
- brak dostatecznej informacji na ten temat (3),
- zbyt małą liczbę środków transportu (3),
- papierologię, procedury i formalności (3),
- niską dostępność (bardziej dostępne powinno być/częściej) (2),

- „brakuje środków transportu bezpośredniego. co prawda działa komunikacja nieodpłatna, jednak dla osób o małej sprawności przejście z przystanku autobusowego do miejsca docelowego może stanowić znaczne utrudnienie”.

Ze wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w postaci wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego skorzystało ponad 10% badanych, z czego połowa z nich poza Łaziskami Górnymi (rys 26). Wśród utrudnień w korzystaniu z tej formy wsparcia badani wskazali:

- niewielką ilość sprzętu rehabilitacyjnego (8),
- brak wystarczającej informacji na temat usługi (4),
- brak transportu wypożyczanego sprzętu,
- procedury i formalności,
- „jest płatne a powinno być dla mieszkańców za darmo”.

Rysunek 26. Korzystanie z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego

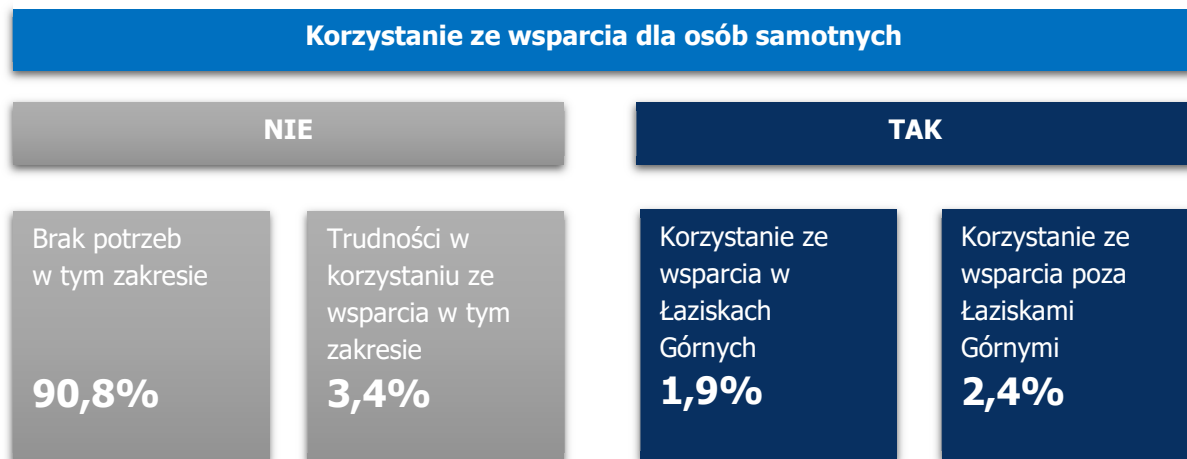
Źródło: opracowanie własne

Korzystanie ze wsparcia osób samotnych zadeklarowało 4% badanych, większość poza Łaziskami Górnymi (rys. 27). Wśród trudności napotkanych w związku z zaistniałą potrzebą badani wskazali:

- brak wystarczającej informacji (3),
- „posiłek” (3),
- brak miejsc, gdzie można udać się po pomoc (2),
- brak inicjatyw na rzecz samotnych,
- brak transportu,
- wstyd,
- zbyt mało środków i pracowników,

- „Jakie wsparcie? Osoby samotnie wychowujące dzieci i, dodatkowo, niepełnosprawne, dostają mieszkanie do gruntownego remontu, opalane węglem i jeszcze na piętze”.

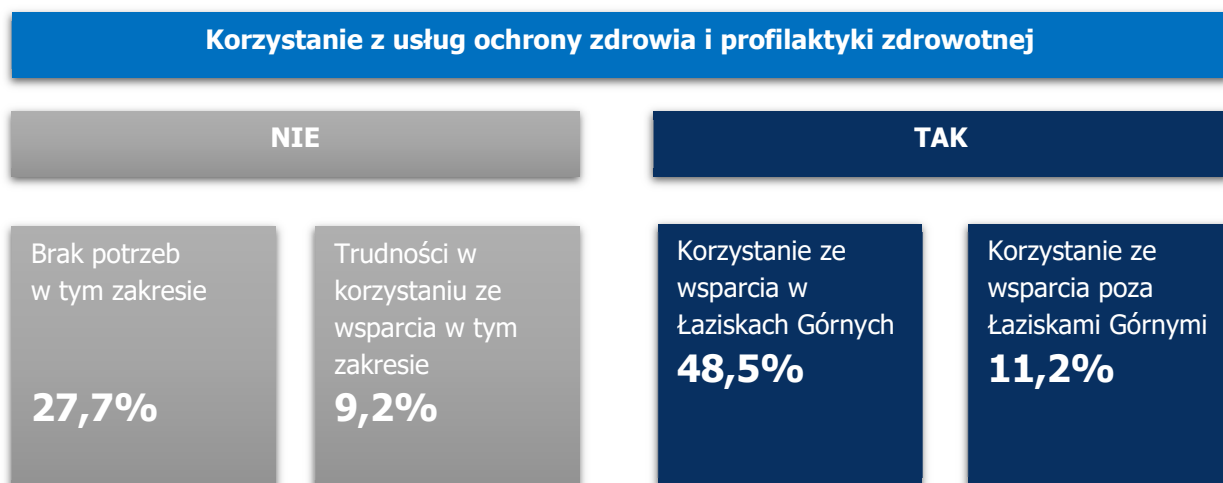
Rysunek 27. Korzystanie z usług wsparcia dla osób samotnych

Źródło: opracowanie własne

Usługi ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej to usługi, z których korzysta duża część badanych mieszkańców Łazisk Górnych. Duży jest też odsetek tych mieszkańców, którzy wskazują na ograniczenia w korzystaniu z tych usług. Wielu mieszkańców zrezygnowało z usług w ogóle (9,2%) lub skorzystało z takich usług poza Łaziskami Górnymi (11,2%) – rys. 28.

Rysunek 28. Korzystanie z usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej

Źródło: opracowanie własne

Długa jest lista wskazanych utrudnień w korzystaniu z usług w tym zakresie:

- kolejki (12),
- trudny dostęp do lekarzy (10),
- teleporady („to jakieś wariactwo”, „są złe”) (8),
- za mało lekarzy i specjalistów (7),
- problem z dodzwonieniem się (6),
- długie terminy do lekarzy specjalistów (6),
- brak informacji (5),
- brak specjalistów (3),
- brak bezpłatnych programów profilaktycznych (2),
- brak szybkiego dostępu do laboratorium (2),
- brak bezpośredniego kontaktu z lekarzem,
- brak dobrych lekarzy,
- brak konkretnych programów,
- brak miejsc,
- brak rehabilitacji,
- „chory system NFZ”,
- długie kolejki. nawet do laboratorium zapisy,
- formalności,
- opieka zdrowotna jest niewystarczająca,
- mała sieć pomocy,
- koszt badań,
- niska jakość usług,
- personel bardzo negatywnie nastawiony do pacjenta,
- „profesjonalni lekarze są w Katowicach”,
- za dużo limitów do specjalistów,
- za krótkie godziny otwarcia,
- „zachowanie pań w rejestracji, opieszałość, niekiedy chamstwo”,
- zamknięte przychodnie dla dzieci,
- zła organizacja pracy przychodni zdrowia PROELMED,
- „Brak chęci udzielania pomocy ze strony personelu. Brak poczucia bezpieczeństwa i prawidłowej diagnozy. Brak odpowiedniego sprzętu u pediatry dziecięcego (przebadanie dziecku uszu po zapaleniu ucha środkowego - trzeba się zapisać do laryngologa..). Brak wywiadu przed zapisaniem dziecka na szczepienie (czy chorował, kiedy, czy brał antybiotyki). Trzeba korzystać z pomocy lekarza spoza miasta żeby

dobrze zdiagnozował chorobę (niestety prywatnie) Konsultacje z lekarzem "twarzą w twarz" są teraz tylko dla wybranych, jeżeli człowiek umiera na oczach Pani z rejestracji to wtedy jest z łaską i "sapaniem" zapisany. Poradnia dziecięca w moim mniemaniu jest do wymiany, jeżeli chodzi o personel ...".

Blisko co piąty badany skorzystał z możliwości udziału swoich dzieci w kursach i zajęciach dodatkowych nieodpłatnych organizowanych dla dzieci w edukacji przedszkolnej, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym ¼ z nich poza Łaziskami Górnymi (rys. 29). Co dziesiąty napotkał na trudności w tym zakresie rezygnując z zaspokojenia potrzeby. Wskazywane przez badanych bariery w korzystaniu z tych usług dotyczyły:

- znikomej ilość takich kursów i szkoleń (6),
- brak ofert (6),
- wąskiej oferty (4),
- braku informacji np. na temat takich zajęć dla dzieci przedszkolnych (3),
- nieciekawych zajęć dla przedszkolaków,
- słabego zasięgu,
- przeładowanego planu lekcji,
- brak odpowiedniej kadry i niechęci organizatorów do różnych form zajęć,
- brak kursów dla starszych dzieci,
- „w szkołach podstawowych powinny być a ich nie ma”,
- „pierwsze czytam o czymś takim. Myślę, że warto przeszkolić najpierw grono pedagogiczne z zakresu NVC, mindfulness i jak budować z dziećmi relacje bez tresury”.

Rysunek 29. Korzystanie z kursów i zajęć nieodpłatnych dla dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne

W kursach i zajęciach dodatkowych dla osób w wieku 50+ wzięło udział 6% badanych. 4,5% zadeklarowało, że napotkało na trudności w możliwości wzięcia udziału w takich zajęciach (rys. 30). Prawie połowa z nich skorzystała z możliwości oferowanych poza Łaziskami Górnymi, pozostali zrezygnowali z zaspokojenia swojej potrzeby.

W zestawie wskazywanych utrudnień znalazły się:

- niewystarczająca oferta (2),
- brak informacji o kursach i dodatkowych zajęciach,
- brak nieodpłatnych zajęć,
- brak odpowiedniej kadry i niechęć organizatorów do różnych form zajęć,
- brak oferty,
- „godziny tylko dopołudniowe, a w Polsce pracujemy do 60 lub 65 r.ż.”,
- problem z dotarciem na zajęcia,
- tematyka zajęć monotonna,
- „brakuje dodatkowych form dla osób w wieku 50+. Formy proponowane w mieście (Dzienny Dom Senior+ czy Klub Seniora) są dostępne dla osób powyżej 60. roku życia”.

Rysunek 30. Korzystanie z kursów i zajęć dodatkowych dla osób w wieku 50+

Źródło: opracowanie własne

Udział w kursach i szkoleniach dla bezrobotnych zadeklarowało ponad 8% badanych (rys. 31). Ze wsparcia w tym zakresie w Łaziskach Górnych skorzystała niespełna połowa z nich. Pozostali, ze względu na napotkane trudności uczestniczyli w takich zajęciach w innych miastach. Ponad to, blisko 3% zrezygnowało z zaspokojenia potrzeby w tym zakresie, wskazując na takie trudności, jak:

- brak ofert (5),
- słaby kontakt z urzędem pracy, nie odbieranie telefonów (5),
- papierologia, „problem z załatwieniem czegokolwiek” (2),
- „kursy są dla wybranych” (2),
- brak pomocy z urzędu,
- ograniczenia wiekowe, płciowe i ilościowe,
- niski poziom szkoleń,
- mało miejsc, wymogi, „jak się raz skorzysta to w innych, drugich już się nie da”,
- mało ciekawe oferty,
- mała liczba ogłoszeń,
- brak różnorodności w ofertach.

Rysunek 31. Korzystanie z kursów i szkoleń dla bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa badanych skorzystała z przedsięwzięć kulturalnych na terenie miasta i gminy organizowanych przez biblioteki, domy, ośrodki kultury i inne miejsca rozrywki (rys. 32). Większość z nich nie wskazała na trudności w tym zakresie. Badani, którzy napotkali na utrudnienia stanowią niewielki odsetek. Wskazując na bariery w korzystaniu z takich form wsparcia zwracali uwagę na:

- brak informacji i promocji organizowanych przedsięwzięć („Jak się nie ma Internetu, fb itd. to nie ma szans na poznanie harmonogramu wydarzeń”) (10),
- za krótko otwarte instytucje kultury (9),
- bardzo słaba oferta kulturalna miasta, szczególnie w weekendy, słaba jakość oferty, mało ambitnych wydarzeń (3),

- zbyt mało przedsięwzięć (5),
- pandemia (2),
- „Wyjazdy organizowane przez MDK są dla "wybranych" osób (ilość miejsc ograniczona), normalny, przeciętny łąziszczanin nie ma szans się na wyjazd zapisać” (2),
- kiepski stan techniczny domu kultury,
- mało miejsc.

Rysunek 32. Korzystanie z przedsięwzięć kulturalnych

Źródło: opracowanie własne

Blisko dwóch na trzech badanych skorzystało z infrastruktury sportowej w mieście. Ponad 4% ze względu na napotymane trudności zmuszone było skorzystać z infrastruktury poza Łaziskami Górnymi, a 3,4% zrezygnowało w ogóle z zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie sportu i rekreacji (rys. 33). Czynniki, które wpłynęły na ich decyzję to:

- za krótko otwarte obiekty sportowe (5)
- brak informacji o możliwości skorzystania z obiektów sportowych (3)
- słaby stan techniczny obiektów
- słaba infrastruktura
- brak wystarczającej ilości obiektów na różnorodne formy sportu
- brak odpowiednich przewodników po terenie
- mała dostępność dla zwykłego mieszkańca
- „Dzieci niepełnosprawne mają możliwość korzystania z "zabawkami" dla nich. Ale nie ma informacji jak to zrobić. Zabawki są zamknięte. Na kłódkę.”
- „Coś tam jest, ale... Są boiska, które wymagają renowacji, ponieważ stwarzają zagrożenie. Mało ścieżek rowerowych. W ogóle nie wiem, czy można mówić o tym, że

one są. Jazda rowerem i mijanki z pieszymi na Żabce, to żadna atrakcja, choć tereny rekreacyjne są dość ciekawe.”

Rysunek 33. Korzystanie z infrastruktury sportowej w mieście

Źródło: opracowanie własne

3.4. OPINIE NA TEMAT OFERTY USŁUG SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE

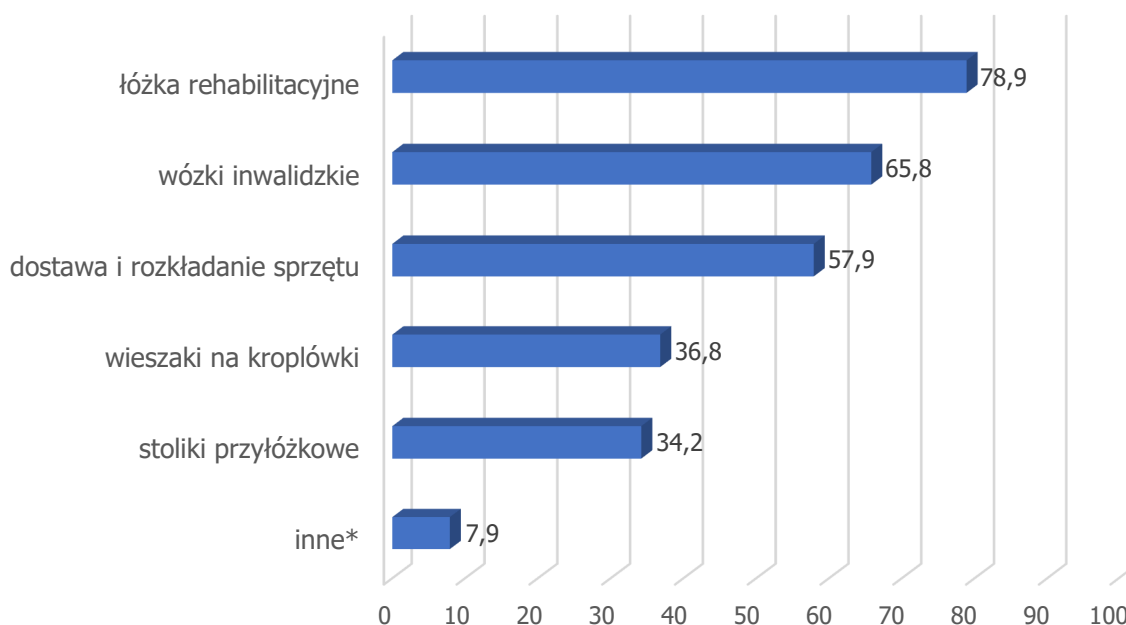
W badaniach rozpoznano opinie mieszkańców na temat oferty usług społecznych w zakresie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz w zakresie specjalistycznych konsultacji medycznych dla mieszkańców i ich dzieci.

Potrzebę uzupełnienia oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dostrzega niemal 85% badanych mieszkańców. Respondenci wskazali usługi i sprzęty, o które powinna zostać rozszerzona oferta wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w mieście Łaziska Górne. Blisko 80% badanych wskazało na łóżka rehabilitacyjne, 2/3 na wózki inwalidzkie, a ponad połowa na usługi dostawy i rozkładania sprzętu. Tylko co trzeci respondent uznał, że brakuje wieszaków na kroplówki oraz stolików przyłóżkowych (rys. 34). Dodatkowo badani zaproponowali uzupełnienie oferty wypożyczalni o:

- chodziki,
- laski,
- kule (sprzęt wspomagający poruszanie się);
- doposażenie łazienki w niezbędne sprzęty, które ułatwią obsługę niepełnosprawnego,

- materace odleżynowe;
- przenośną toaletę.

Rysunek 34. Potrzeba rozszerzenia oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w opinii mieszkańców (N=171; w %)

* Inne: chodziki, laski, kule (sprzęt wspomagający poruszanie się); doposażenie łazienki w niezbędne sprzęty, które ułatwią obsługę niepełnosprawnego, materace odleżynowe; przenośna toaleta.

Źródło: opracowanie własne

Najstarsi respondenci częściej niż młodzi wskazywali na potrzebę rozszerzenia oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego o wieszaki na kroplówki oraz stoliki przyłóżkowe. O ten sam sprzęt oraz dodatkowo o dostawę i rozkładanie sprzętu poszerzyliby ofertę wypożyczalni badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym. Potrzebę poszerzenia oferty o łóżka rehabilitacyjne wskazują częściej niż inni, badani z wyższym wykształceniem, a z kolei osoby ze średnim wykształceniem częściej wskazywały na wózki inwalidzkie (tab. 14). Zdecydowana większość respondentów uznała, że jest potrzeba prowadzenia konsultacji specjalistycznych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych. Występowanie takiej potrzeby rośnie wraz ze wzrostem wykształcenia respondentów, jednakże maleje wraz ze wzrostem wieku badanych (tab. 15).

Tabela 14. Potrzeba rozszerzenia oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego wg wieku i wykształcenia respondentów (N=171, w %)

Wyszczególnienie	Respondenci wg					
	wieku			wykształcenia		
	20-39 lat	40-59 lat	60 i więcej lat	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
łóżka rehabilitacyjne	80,8	79,5	78,9	75,8	76,9	81,5
wózki inwalidzkie	61,8	67,9	65,8	66,7	73,1	59,3
dostawa i rozkładanie sprzętu	58,2	61,5	57,9	69,7	55,8	58,0
wieszaki na kroplówki	20,0	28,2	36,8	30,3	25,0	29,6
stoliki przyłóżkowe	14,5	24,4	34,2	36,4	26,9	16,0
inne	5,5	5,1	7,9	6,1	1,9	7,4

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15. Potrzeba konsultacji specjalistycznych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych wg wieku i wykształcenia respondentów (w %)

Wyszczególnienie	Ogółem	Respondenci wg					
		wieku			wykształcenia		
		20-39 lat	40-59 lat	60 i więcej lat	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
tak	90,3	95,5	91,2	84,8	80,5	87,3	95,9
nie	9,7	4,5	8,8	15,2	19,5	12,7	4,1

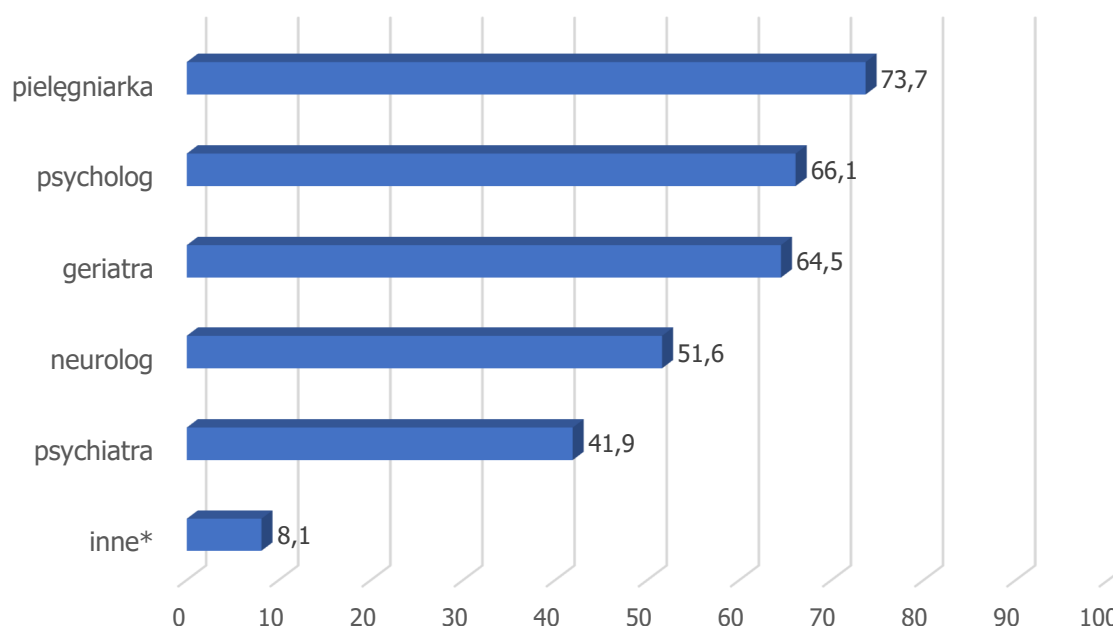
Źródło: opracowanie własne

Osoby, które uznały że jest potrzeba prowadzenia konsultacji specjalistycznych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych najczęściej wymieniały konsultacje pielęgniarские, z psychologiem i geriatrą. Potrzebę konsultacji z neurologiem wskazała ponad połowa badanych, a niemal 42% z psychiatrą (rys. 35). Badani wskazali na potrzebę konsultacji także z:

- chirurgiem,
- dermatologiem,
- diabetologiem,
- dietetykiem,
- endokrynologiem,
- gastrologiem,
- ginekologiem,
- kardiologiem,
- okulistą,

- onkologiem,
- ortopedą,
- psychiatrą dziecięcym,
- rehabilitantem,
- urologiem.

Rysunek 35. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych (N=186, w %)

* Inne: chirurg, dermatolog, diabetolog, dietetyk, endokrynolog, gastrolog, ginekolog, kardiolog, okulista, onkolog, ortopeda, psychiatra dziecięcy, rehabilitant, urolog.

Źródło: opracowanie własne

Osoby zainteresowane – powyżej 60. roku życia wskazują na nieco inny zakres potrzebnych konsultacji w miejscu zamieszkania. Zdecydowanie mniejszy odsetek osób w tym wieku niż młodszych uznał, że potrzebuje psychologa i psychiatry. Częściej potrzebę wsparcia osób starszych lub niepełnosprawnych konsultacjami specjalistycznymi w miejscu zamieszkania dostrzega grupa badanych w wieku 40-59 lat. Osoby z wyższym wykształceniem zdecydowanie częściej niż ze średnim oraz podstawowy i zasadniczym zawodowym wskazywały na większość potrzebnych specjalistów osobom starszym lub niepełnosprawnym. W przypadku konsultacji neurologicznych odsetek ten był niemal dwukrotnie większy (tab. 16).

Tabela 16. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych wg wieku i wykształcenia respondentów (N=186, w %)

Wyszczególnienie	Respondenci wg					
	wieku			wykształcenia		
	20-39 lat	40-59 lat	60 i więcej lat	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
pielęgniarka	68,3	79,5	71,8	66,7	69,1	80,6
psycholog	66,7	69,9	56,4	60,6	67,3	67,7
geriatra	54,0	69,9	69,2	63,6	54,5	71,0
neurolog	42,9	59,0	47,8	36,4	36,4	63,4
psychiatra	42,9	42,2	38,5	51,5	38,2	39,8
inne	11,1	6,0	5,1	-	12,7	8,6

Źródło: opracowanie własne

Niewiele ponad połowa badanych uznała, że jest w mieście potrzeba prowadzenia konsultacji specjalistycznych dla rodziców w sprawie swoich dzieci. Występowanie takiej potrzeby rośnie wraz ze wzrostem wykształcenia, a maleje wraz ze wzrostem wieku badanych (tab. 17). Potrzebę taką dostrzega niemal 68% respondentów posiadających dzieci do 18 roku życia oraz 31% respondentów nie posiadających dzieci do 18 roku życia.

Tabela 17. Potrzeba konsultacji specjalistycznych dla rodziców w sprawie swoich dzieci wg wieku i wykształcenia respondentów (w %)

Wyszczególnienie	Ogółem	Respondenci wg					
		wieku			wykształcenia		
		20-39 lat	40-59 lat	60 i więcej lat	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
tak	52,9	63,6	61,4	41,7	39,0	42,9	64,9
nie	47,1	36,4	39,6	78,3	61,0	57,1	35,1

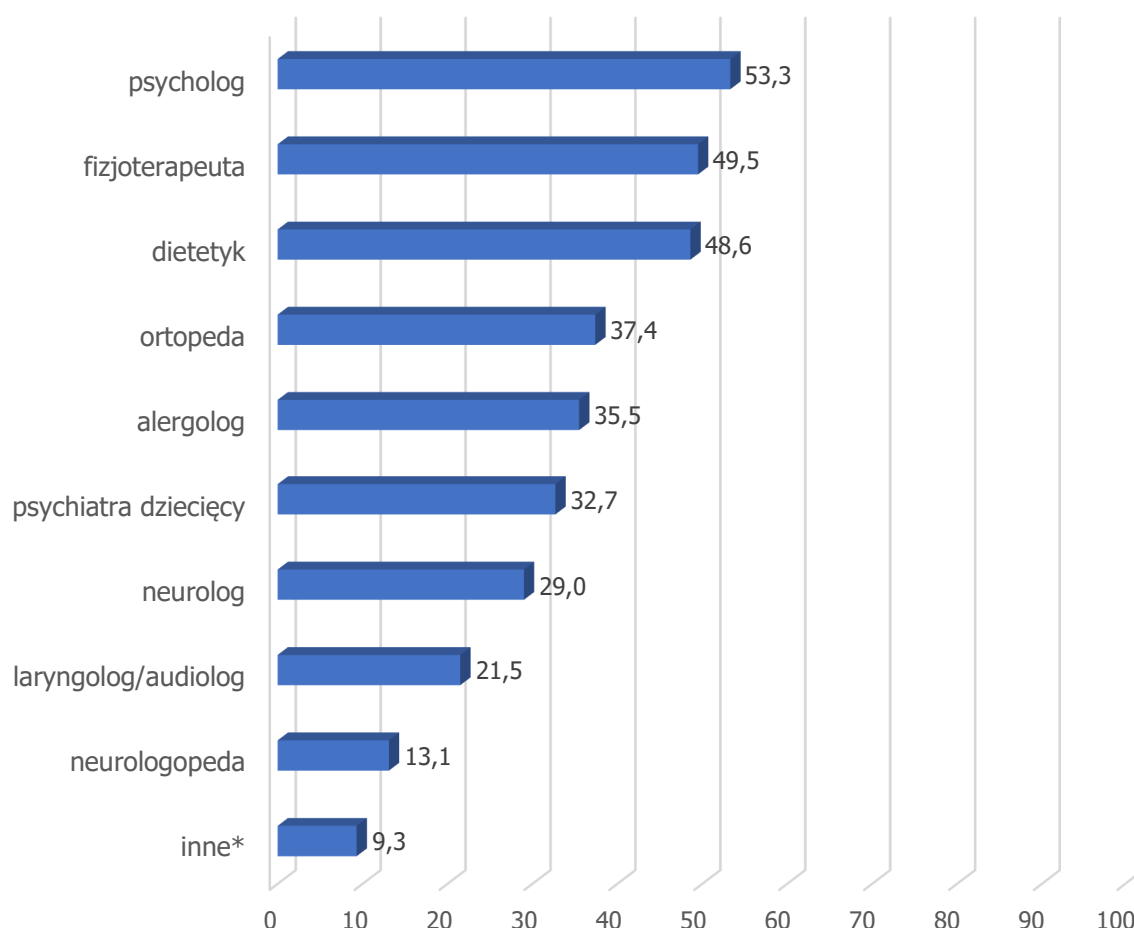
Źródło: opracowanie własne

Wśród osób dostrzegających potrzebę prowadzenia konsultacji specjalistycznych dla rodziców w sprawie swoich dzieci niemal połowa wskazała na konsultacje z psychologiem, fizjoterapeutą lub dietetykiem. Prawie co trzeci badany uznał, że jest potrzeba konsultacji z ortopedą, alergologiem i psychiatrą dziecięcym. Najmniej badanych wskazało na konsultacje z neurologopedą (rys. 36). Zainteresowani wskazali również na potrzebę konsultacji specjalistycznych w zakresie:

- chirurgii dziecięcej,
- dermatologii,
- genetyki,

- kardiologii,
- logopedii,
- okulistyki,
- chorób metabolicznych.

Rysunek 36. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych dla rodziców w sprawie swoich dzieci (N=109, w %)

* Inne: chirurg dziecięcy, dermatolog, genetyk, kardiolog, logopeda, okulista, lekarz chorób metabolicznych.

Źródło: opracowanie własne

Wiek nieznacznie różnicuje potrzebę konsultacji specjalistycznych dla rodziców w sprawie swoich dzieci. Należy zauważyć, że odsetek respondentów powyżej 60 lat posiadających niepełnoletnie dzieci to jedynie 21,7%. To może tłumaczyć niższe wskazania tej grupy badanych na zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych dla rodziców. Wśród badanych w wieku 40-59 lat niepełnoletnie dzieci posiadało 63,7%, a wśród najmłodszych respondentów niemal 80%. Osoby w wieku 40-59 lat (podobnie jak najstarsze) częściej niż młodszy wskazywali na potrzeby konsultacji z dietetykiem i ortopedą. Z kolei częściej na potrzebę konsultacji

z niemal wszystkimi proponowanymi specjalistami wskazywały osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym niż średnim lub wyższym (tab. 18).

Tabela 18. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych dla rodziców w sprawie swoich dzieci wg wieku i wykształcenia respondentów (N=109, w %)

Wyszczególnienie	Respondenci wg					
	wieku			wykształcenia		
	20-39 lat	40-59 lat	60 i więcej lat	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
psycholog	52,4	56,6	40,0	57,1	55,6	52,4
fizjoterapeuta	50,0	52,8	30,0	50,0	44,4	50,8
dietetyk	40,5	54,7	60,0	42,9	59,3	42,9
ortopeda	33,3	41,5	40,0	50,0	25,9	39,7
alergolog	35,7	35,8	40,0	50,0	22,2	38,1
psychiatra dziecięcy	38,1	32,1	10,0	57,1	37,0	22,2
neurolog	23,8	35,8	10,0	42,9	22,2	28,6
laryngolog/audiolog	31,0	17,0	-	50,0	11,1	19,0
neurologopeda	9,5	13,2	20,0	14,3	14,8	9,5
inne	11,9	5,7	20,0	7,1	7,4	11,1

Źródło: opracowanie własne

Ponad 80% badanych wskazało, że jest potrzeba prowadzenia zajęć specjalistycznych dla dzieci, które mają pomóc w wyrównywaniu szans rozwojowych oraz stymulowaniu obszarów wymagających usprawnienia. Występowanie takiej potrzeby rośnie wraz ze wzrostem wykształcenia, a maleje wraz ze wzrostem wieku badanych (tab. 19).

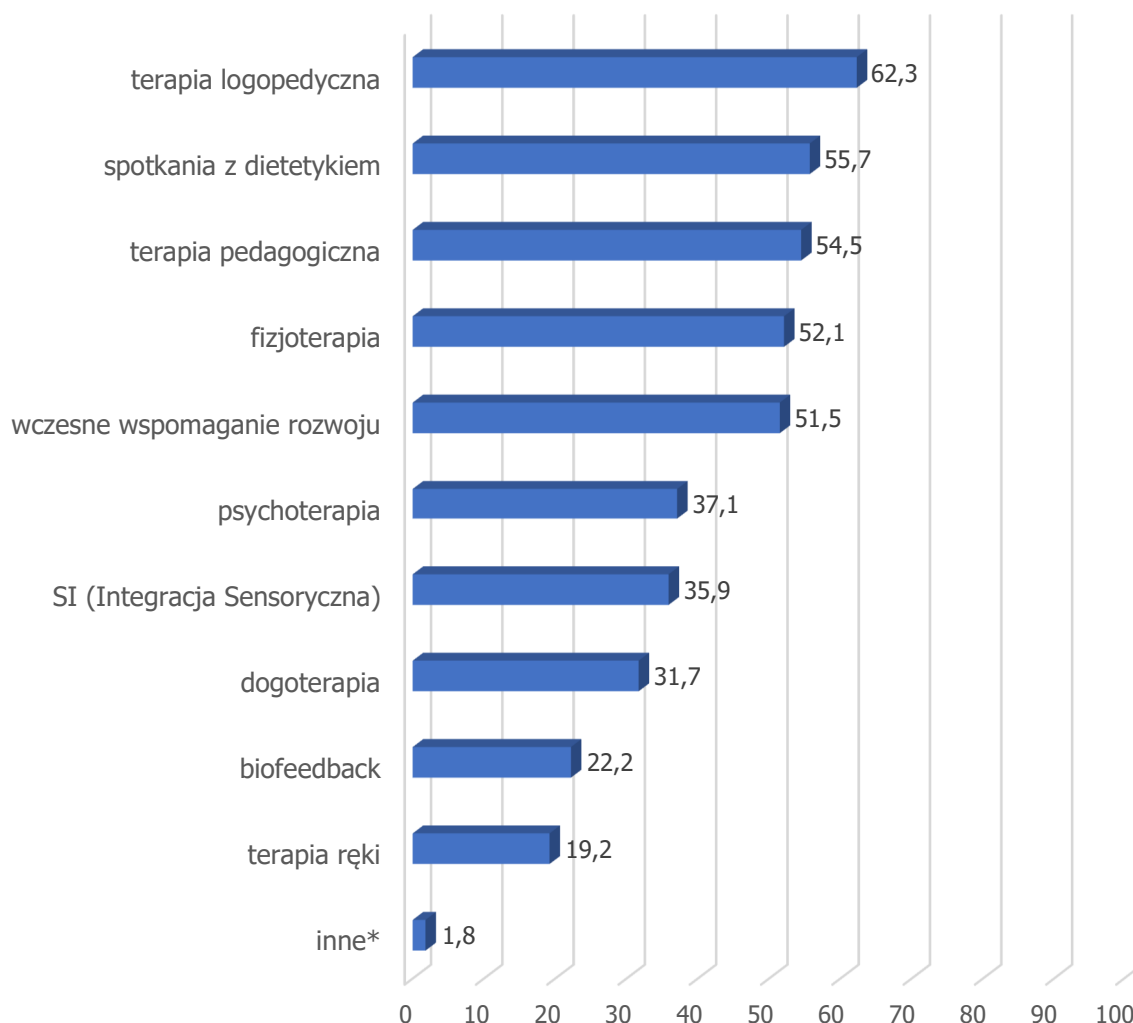
Tabela 19. Potrzeba zajęć specjalistycznych dla dzieci wg wieku i wykształcenia respondentów (w %)

Wyszczególnienie	Ogółem	Respondenci wg					
		wieku			wykształcenia		
		20-39 lat	40-59 lat	60 i więcej lat	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
tak	84,0	89,4	86,8	71,7	73,2	77,8	98,2
nie	16,0	10,6	13,2	28,3	26,8	22,2	7,2

Źródło: opracowanie własne

Niemal 2/3 respondentów, którzy uznali potrzebę prowadzenia zajęć specjalistycznych dla dzieci, wskazali na zajęcia terapii logopedycznej, a ponad połowa na: spotkania z dietetykiem, terapię pedagogiczną, fizjoterapię oraz wczesne wspomaganie rozwoju. Co trzeci respondent wskazał na potrzebę prowadzenia zajęć z psychoterapii, SI oraz dogoterapii (rys. 37).

Rysunek 37. Zakres zajęć specjalistycznych dla dzieci potrzebnych w mieście (N=173, w %)

* Inne: felinoterapia, gimnastyka korekcyjna, hipoterapia, laryngologia.

Źródło: opracowanie własne

Osoby w wieku 20-39 lat najczęściej wskazywały na potrzebę prowadzenia zajęć specjalistycznych dla dzieci z terapii logopedycznej, fizjoterapii, terapii pedagogicznej oraz wczesnego wspomaganie rozwoju. Respondenci w wieku 40-59 lat uznali, że dzieciom potrzeba w mieście głównie spotkań z dietetykiem, terapii logopedycznej oraz terapii pedagogicznej. Z kolei najstarsi respondenci najczęściej wskazywali terapię logopedyczną, spotkania z dietetykiem i terapię pedagogiczną. Niezależnie od wykształcenia badani najczęściej wskazywali na potrzebę terapii logopedycznej dla dzieci. Osoby ze średnim wykształceniem, rzadziej niż z podstawowym i zasadniczym zawodowym oraz wyższym widziały potrzebę zajęć z fizjoterapii, wczesnego wspomaganie rozwoju, Integracji Sensorycznej, biofeedback-u oraz

terapii ręki. Z kolei na dogoterapię wskazał o niemal połowę mniejszy odsetek badanych z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym niż średnim i wyższym (tab. 20).

Tabela 20. Zakres zajęć specjalistycznych dla dzieci potrzebnych w mieście wg wieku i wykształcenia respondentów (N=173, w %)

Wyszczególnienie	Respondenci wg					
	wieku			wykształcenia		
	20-39 lat	40-59 lat	60 i więcej lat	podstawowe i zawodowe	średnie	wyższe
terapia logopedyczna	60,3	59,7	71,0	66,7	63,0	60,0
spotkania z dietetykiem	44,8	62,3	61,3	48,1	54,3	56,7
terapia pedagogiczna	48,3	58,4	58,1	59,3	65,2	46,7
fizjoterapia	58,6	48,1	48,4	59,3	34,8	58,9
wczesne wspomaganie rozwoju	48,3	57,1	41,9	55,6	47,8	51,1
psychoterapia	41,4	35,1	35,5	44,4	34,8	34,4
SI (Integracja Sensoryczna)	31,0	40,3	32,3	33,3	23,9	43,3
dogoterapia	31,0	36,4	22,6	14,8	34,8	35,6
biofeedback	17,2	28,6	12,9	25,9	13,0	25,6
terapia ręki	19,0	20,8	12,9	18,5	13,0	22,2
inne	1,7	1,3	3,2	-	2,2	2,2

Źródło: opracowanie własne

3.5. WNIOSKI Z BADAŃ

Z przeprowadzonych badań bezpośrednich wynika, że:

- Aktywność obywatelską, polegającą na bardzo częstym i częstym angażowaniu się społecznie w działalność placówek na terenie miasta i gminy przejawia średnio co trzeci badany, z czego połowa z nich angażuje się w akcje charytatywne, 1/4 w działalność placówek oświatowych i instytucji kultury, a 1/5 w działalność placówek pomocowych.
- Średnio trzech na czterech badanych jest zdania, że w mieście występuje zapotrzebowanie na usługi społeczne, co piąty nie ma zdania w tym zakresie, a 4,5% wskazuje na brak takiego zapotrzebowania.
- Najczęściej wskazywanym obszarem zapotrzebowania jest wsparcie dla osób chorych, niepełnosprawnych, starszych i samotnych.
- Przeciętny jest poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych. Oceny średnie mieszczą się w przedziale 3,6 – 4,9 na 7-stopniowej skali ocen. Najwyżej oceniono poziom zaspokojenia potrzeb w zakresie możliwości

korzystania z infrastruktury sportowej dostępnej w mieście, najniżej stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie korzystania z dodatkowych nieodpłatnych kursów i zajęć dla młodzieży i dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym.

- Najniżej poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych postrzegają osoby z wykształceniem średnim, najwyżej z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, bez względu na wiek.
- Średnio co czwarty badany mieszkaniec Łazisk Górnych deklaruje odczuwanie potrzeb w zakresie usług społecznych. Najwięcej z nich wskazuje na potrzeby w zakresie usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, korzystania z infrastruktury sportowej oraz udziału w organizowanych na terenie miasta przedsięwzięć kulturalnych, najmniej – na potrzeby posiadania Asystenta Osoby Niepełnosprawnej oraz wsparcia osób samotnych i dodatkowych nieodpłatnych zajęć dla osób powyżej 50. roku życia.
- Potrzeby wsparcia częściej deklarowały osoby młode, aniżeli starsze oraz osoby z wykształceniem średnim i wyższym.
- Badani korzystają z usług społecznych przede wszystkim w Łaziskach Górnych. Niewielka jest grupa mieszkańców, którzy ze względu na różnego rodzaju napotkane trudności zdecydowali się skorzystać z usług społecznych poza miastem.
- Niewielki jest odsetek badanych, którzy ze względu na napotkane trudności z otrzymaniem wsparcia zdecydowali się w ogóle nie skorzystać z usług.
- Czynniki utrudniającymi korzystanie z usług społecznych w mieście, na jakie najczęściej wskazywali badani były: skomplikowane procedury wsparcia, niewystarczająca lub brak informacji o możliwości skorzystania ze wsparcia oraz ograniczona dostępność usług.
- Większość badanych zauważa konieczność poszerzenia oferty w zakresie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz w zakresie specjalistycznych konsultacji medycznych dla mieszkańców i ich dzieci.

4. REKOMENDACJE

W oparciu o uzyskane wyniki badań bezpośrednich na temat potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych można sformułować rekomendacje co do dalszych działań na terenie miasta Łaziska Górne. Zaleca się:

- podniesienie poziomu jakości obsługi klienta w zakresie usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz pomocy dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo,
- zwiększenie dostępności usług społecznych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na: usprawnienie procedur wsparcia, wydłużenie godzin otwarcia placówek, zwiększenie liczby pracowników obsługi, zwiększenie liczby punktów konsultacyjnych oraz poprawę funkcjonowania systemu komunikacji z mieszkańcami w zakresie oferty i możliwości korzystania z usług społecznych,
- zwiększenie aktywności instytucji w mieście we wsparcie osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, samotnych,
- poszerzenie oferty dodatkowych nieodpłatnych kursów i zajęć dla młodzieży i dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym,
- poszerzenie oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, szczególnie o: łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie oraz wieszaki na kroplówki,
- poszerzenie oferty konsultacji medycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych, szczególnie o: usługi pielęgniarstwa, konsultacje psychologiczne i geriatryczne,
- poszerzenie oferty konsultacji specjalistycznych dla dzieci (szczególnie o: logopedę, dietetyka i pedagoga) oraz dla rodziców (szczególnie o: psychologa, fizjoterapeutę i dietetyka),
- poszerzenie oferty kursów i szkoleń aktywizujących osoby starsze i samotne w zakresie: korzystania z nowoczesnych technologii, budowania poczucia bezpieczeństwa, radzenia sobie w życiu,
- podjęcie działań zachęcających grupę mieszkańców w ogóle nie zaangażowaną w aktywności obywatelskie do podjęcia takich działań,
- podjęcie działań zachęcających mieszkańców rzadko angażujących się w aktywności obywatelskie do zwiększenia częstotliwości takich działań, szczególnie w aktywności kulturalne, sportowe, pomoc osobom starszym, i innym potrzebującym.

Szczegółowe zestawienie usług wsparcia wskazywanych przez co najmniej połowę respondentów zawiera tab. 21.

Tabela 21. Rekomendowane przez respondentów usługi wsparcia dla wybranych grup mieszkańców Łazisk Górnych

Wyszczególnienie	Docelowa grupa wsparcia	Odsetek respondentów wskazujących konieczność wsparcia
usługi rehabilitacji domowej w miejscu zamieszkania dla osób	osoby chore/niepełnosprawne	85,9
„złota rączka” (mobilny konserwator)	osoby starsze/samotne	81,9
warsztaty aktywizujące	osoby starsze/samotne	79,4
transport do ośrodków wsparcia, urzędów, instytucji pomocowych	osoby starsze/niepełnosprawne	79,3
wycieczki aktywizujące	osoby starsze/samotne	79,2
rozszerzenie oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego o łóżka rehabilitacyjne	osoby starsze/niepełnosprawne	78,9
opieka wytchnieniowa	opiekunowie osób starszych/samotnych/niepełnosprawnych	75,0
konsultacje specjalistyczne z pielęgniarką w miejscu zamieszkania	osoby starsze/niepełnosprawne	73,7
niedzielny posiłek	osoby samotne	68,7
konsultacje specjalistyczne z psychologiem w miejscu zamieszkania	osoby starsze/niepełnosprawne	66,1
rozszerzenie oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego o wózki inwalidzkie	osoby starsze/niepełnosprawne	65,8
konsultacje specjalistyczne z geriatrą w miejscu zamieszkania	osoby starsze/niepełnosprawne	64,5
zajęcia specjalistyczne dla dzieci w ramach terapii logopedycznej	dzieci	62,3
rozszerzenie oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego o usługę dostawy i rozkładania sprzętu	osoby starsze/niepełnosprawne	57,9
spotkania z dietetykiem	dzieci	55,7
zajęcia specjalistyczne dla dzieci w ramach terapii pedagogicznej	dzieci	54,5
konsultacje specjalistyczne dla dzieci z psychologiem	rodzice	53,3
zajęcia specjalistyczne dla dzieci w ramach fizjoterapii	dzieci	52,1
konsultacje specjalistyczne z neurologiem w miejscu zamieszkania	osoby starsze/niepełnosprawne	51,6
zajęcia specjalistyczne dla dzieci w ramach wczesnego wspomagania rozwoju	dzieci	51,5
szkolenia i kursy z zakresu:	osoby starsze/samotne	51,2

▪ gotowania, pieczenia, rękodzieła, ziołolecznictwa, ▪ gry w szachy, ▪ korzystania z bankomatów, bankowości internetowej, profilu zaufanego, e-administracji, ▪ kursy w zakresie bezpieczeństwa, ▪ nauki języków obcych, ▪ obsługi aplikacji, komputera, smartfona, ▪ pierwszej pomocy, ▪ radzenia sobie ze stresem i samoorganizacji życia, ▪ technik treningu pamięci, ▪ zajęcia sportowe, zdrowy oddech		

Źródło: opracowanie własne

BIBLIOGRAFIA

- Janoś-Kresło M.: Usługi społeczne w procesie przemian systemowych w Polsce, SGH, Warszawa 2002.
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, Dz.U. 2019 poz. 1818.
- Miejska strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Łaziska Górne na lata 2012-2022. Aktualizacja 2019.
- Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020. Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych.
- UCHWAŁA NR XXVII/279/21 Rady Miejskiej w Łaziskach Górnych z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łaziska Górne na lata 2021-2023.
- <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>
- <https://bip.laziska.pl/zarzadzenie-nr-325-951-21-burmistrza-miasta-laziska-gorne-z-dnia-25-maja-2021-r#cnt>
- <https://demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/StartIntro.aspx>
- <https://katowice.stat.gov.pl/opracowania-biezace/komunikaty-i-biuletyny/inne-opracowania/wybrane-dane-krotkookresowe-o-powiatach-wojewodztwa-slaskiego-w-grudniu-2020-r-9,49.html>
- https://katowice.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_slaskie/portrety_gmin/powiat_mikolowski/gmina_laziska_gorne.pdf
- <https://pe2019.pkw.gov.pl/pe2019/pl/frekwencja/Koniec/pow/240800>
- <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/1/Koniec/pow/240800>
- <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/2/Koniec/gm/240801>
- <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/1/Koniec/woj/240000>
- <https://sejmsenat2019.pkw.gov.pl/sejmsenat2019/pl/frekwencja/Koniec/sejm/pow/240800>
- <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/trwanie-zycia/trwanie-zycia-w-2020-roku,2,15.html>
- <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/szacunek-mrpit-62-wyniosla-stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-grudniu-2020-r>
- <https://www.laziska.pl/?s=bud%C5%BCet+obywatelski>
- <https://www.laziska.pl/miasto/nasze-miasto/>
- https://www.polskawliczbach.pl/miasta_w_polsce_z_najwieksza_liczba_rozwodow_na_1000_mieszkancow
- <https://wybory2018.pkw.gov.pl/pl/frekwencja/0411/240000#f1000001>

SPIS TABEL

Tabela 1. Ludność miasta Łaziska Górne w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2018-2020	8
Tabela 2. Dane dotyczące poradnictwa świadczonego na rzecz mieszkańców Łazisk Górnych w latach 2016-2020	9
Tabela 3. Świadczenia wypłacone przez Centrum Usług Społecznych w mieście Łaziska Górne w 2020 roku.....	10
Tabela 4. Świadczenia z pomocy społecznej przyznane mieszkańcom miasta Łazisk Górnych przez Centrum Usług Społecznych w 2020 roku	11
Tabela 5. Dane dotyczące polityki senioralnej w mieście Łaziska Górne w 2020 roku	13
Tabela 6. Korzystający z zasiłków pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych w mieście Łaziska Górne w latach 2016-2020.....	14
Tabela 7. Stopa bezrobocia w mieście Łaziska Górne wg płci w latach 2017-2020 (w %)....	17
Tabela 8. Respondenci według sytuacji na rynku pracy.....	27
Tabela 9. Występowanie zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne na terenie Łazisk Górnych w opinii badanych (N=206)	31
Tabela 10. Stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych – wybrane statystyki	32
Tabela 11. Oceny stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych (w %).....	33
Tabela 12. Odsetek odczuwających potrzeby w zakresie usług społecznych wg wieku badanych.....	37
Tabela 13. Odsetek odczuwających potrzeby w zakresie usług społecznych wg wykształcenia badanych.....	38
Tabela 14. Potrzeba rozszerzenia oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego wg wieku i wykształcenia respondentów (N=171, w %)	53
Tabela 15. Potrzeba konsultacji specjalistycznych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych wg wieku i wykształcenia respondentów (w %).....	53
Tabela 16. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych wg wieku i wykształcenia respondentów (N=186, w %)	55
Tabela 17. Potrzeba konsultacji specjalistycznych dla rodziców w sprawie swoich dzieci wg wieku i wykształcenia respondentów (w %).....	55
Tabela 18. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych dla rodziców w sprawie swoich dzieci wg wieku i wykształcenia respondentów (N=109, w %).....	57
Tabela 19. Potrzeba zajęć specjalistycznych dla dzieci wg wieku i wykształcenia respondentów (w %).....	57
Tabela 20. Zakres zajęć specjalistycznych dla dzieci potrzebnych w mieście wg wieku i wykształcenia respondentów (N=173, w %).....	59
Tabela 21. Rekomendowane przez respondentów usługi wsparcia dla wybranych grup mieszkańców Łazisk Górnych.....	62

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie miasta Łaziska Górne w województwie śląskim.....	6
Rysunek 2. Liczba mieszkańców miasta Łaziska Górne	7
Rysunek 3. Liczba rodzin objęta opieką asystenta rodziny w mieście Łaziska Górne w latach 2016-2020.....	12
Rysunek 4. Liczba wydanych świadczeń pielęgnacyjnych w mieście Łaziska Górne w latach 2016-2020.....	14
Rysunek 5. Frekwencja w wyborach Prezydenta RP w 2020 roku.....	20
Rysunek 6. Frekwencja w wyborach do Sejmu RP w 2019 roku	20
Rysunek 7. Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 roku	21
Rysunek 8. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku.....	21
Rysunek 9. Płeć respondentów	25
Rysunek 10. Wykształcenie respondentów	26
Rysunek 11. Wiek respondentów	26
Rysunek 12. Aktywność zawodowa respondentów.....	27
Rysunek 13. Sytuacja materialna respondentów.....	28
Rysunek 14. Wielkość badanych gospodarstw domowych	28
Rysunek 15. Gospodarstwa domowe z dziećmi do 18 lat (N=120)	29
Rysunek 16. Zaangażowanie respondentów w działania podejmowane społecznie.....	29
Rysunek 17. Oceny średnie stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych w opinii badanych wg wieku	34
Rysunek 18. Oceny średnie stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Łazisk Górnych w zakresie usług społecznych w opinii badanych wg wykształcenia	35
Rysunek 19. Deklarowane odczuwanie potrzeb w zakresie usług społecznych przez badanych mieszkańców Łazisk Górnych.....	36
Rysunek 20. Korzystanie ze świadczeń rodzinnych.....	40
Rysunek 21. Korzystanie z pomocy społecznej	40
Rysunek 22. Korzystanie z pomocy dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	41
Rysunek 23. Korzystanie z pomocy w formie usług opiekuńczych.....	42
Rysunek 24. Korzystanie z pomocy w formie Asystenta Osoby Niepełnosprawnej	43
Rysunek 25. Korzystanie z usług transportu osoby starszej lub niepełnosprawnej	43
Rysunek 26. Korzystanie z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.....	44
Rysunek 27. Korzystanie z usług wsparcia dla osób samotnych	45
Rysunek 28. Korzystanie z usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.....	45
Rysunek 29. Korzystanie z kursów i zajęć nieodpłatnych dla dzieci i młodzieży.....	47
Rysunek 30. Korzystanie z kursów i zajęć dodatkowych dla osób w wieku 50+	48
Rysunek 31. Korzystanie z kursów i szkoleń dla bezrobotnych	49
Rysunek 32. Korzystanie z przedsięwzięć kulturalnych	50
Rysunek 33. Korzystanie z infrastruktury sportowej w mieście.....	51
Rysunek 34. Potrzeba rozszerzenia oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w opinii mieszkańców (N=171; w %)	52
Rysunek 35. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych w miejscu zamieszkania osób starszych lub niepełnosprawnych (N=186, w %).....	54

Rysunek 36. Zakres konsultacji specjalistycznych potrzebnych dla rodziców w sprawie swoich dzieci (N=109, w %)	56
Rysunek 37. Zakres zajęć specjalistycznych dla dzieci potrzebnych w mieście (N=173, w %)	58